

CITITI ÎN NUMĂRUL CURENT:

**Pesticidele și îngrășămintele
din agricultură
afectează animalele**

5

**Vinul Moldovei – pe treptele
succesului**

6

**Moldova luptă cu violența
împotriva femeilor**

7

**Vinificatorii sunt informați
despre Programul de restruc-
turare a sectorului**

9

**Scăpați de astenia
de iarnă**

12

FORUMUL NAȚIONAL AL FEMEILOR DIN AGRICULTURĂ A AVUT LOC LA CHIȘINĂU

În perioada 25-26 noiembrie 2015, la Chișinău s-a desfășurat Forumul Național al rețelelor de socializare a femeilor din agricultură din regiunile: Nord, Centru, Sud, Găgăuzia și Transnistria. Forumul Național al Femeilor din Agricultură este desfășurat în cadrul proiectului „Competitivitatea Agricolă și Dezvoltarea Întreprinderilor” (ACED), cofinanțat de Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Corporația Provocările Mileniului Moldova (MCC).

Aurelia Bondari, director executiv al Federației Naționale a Agricultorilor din Moldova AGROinform, organizatorul Forumului, susține că obiectivele rețelelor femeilor antreprenoare din agricultură sunt de a deschide oportunități de socializare, astfel încât, prin interacțiune, schimb de idei, experiență și practici, acces la informație, instruire și servicii, femeile vor crește din punct de vedere personal și profesional, vor spori încrederea în sine, vor fi încurajate și motivate să devină lidere și să participe activ la luarea deciziilor.

„Forumul reprezintă o platformă de comunicare, schimb de informație și bune practici, promovare a istoriilor de succes a antreprenoarelor din sectorul agricol și abilitare a femeilor participante la eveniment”.

La forum au participat în jur de 150 de femei care activează în sectorul agricol din întreaga țară. De asemenea, la eveniment au mai fost prezenți reprezentanți ai Ambasadei SUA în Moldova, Oficiul USAID Moldova, ACED etc. Forumul a ținut 1,5 zile, iar în cadrul evenimentului au avut loc mai multe

sesiuni tematice și mese rotunde, cu scopul stabilirii de contacte între membrele rețelelor pe sectoare de producere. Fiecare din sesiuni au fost moderate de un expert/instructor, fapt ce a facilitat participarea activă a femeilor în lucrările forumului. La organizarea Forumului au mai contribuit Centrul Regional de Asistență și Informare a ONG-urilor din Moldova CONTACT-Cahul, Asociația Femeilor din Găgăuzia și Camera de Comerț și Industrie din Transnistria.

Continuare în pagina 2-3

**Vă puteți abona la ziarul nostru
la toate oficiile poștale din țară ➔ 16**

FORUMUL NATIONAL AL FEMEILOR DIN AGRICULTURĂ A AVUT LOC LA CHIȘINĂU

James Herne, ACED și Valentina Badrajan, FPM

Sfârșit.
Început în pag. 1

FORUMUL – UN EVENIMENT INEDIT

La începutul evenimentului, Aurelia Bondari, a declarat că este onorată să deschidă acest Forum, deoarece este un eveniment inedit. „În premieră avem aici întrunirea femeilor antreprenoare din agricultură de pe întreg teritoriul țării. Consider acest Forum de o importanță deosebită, deoarece sunt abordate obiective direcționate spre formarea, susținerea, sprijinirea și

motivarea femeilor antreprenoare. De asemenea, după doi ani de activitate a Rețelelor de femei din agricultură – perioadă în care ele au participat la numeroase activități: cursuri de instruire, seminare, mese rotunde, ateliere, forumuri, vizite de studiu locale și turnee internaționale – este necesar să venim cu niște totaluri”.

Julie Stuft, șef adjunct al misiunii în cadrul Ambasadei SUA în Republica Moldova, a declarat că este bucuroasă de faptul că țara pe care o reprezintă s-a implicat în susținerea acestui program dedicat femeilor antrenate în agricultură.

„Am auzit multe istorii de succes în această perioadă. Vreau să evidențiez două aspecte: sunteți antreprenoare și sunteți femei într-un domeniu care, de regulă, este perceput, ca fiind dominat de bărbați. În calitate

importantă este legătura pe care o creați între voi. La forum aveți posibilitatea să faceți acest lucru”.

Rodica Miron, specialist în Managementul proiectelor din cadrul Oficiului USAID Moldova, a declarat

Rodica Miron, USAID și Aurelia Bondari, AGROinform

de antreprenoare, aveți o activitate extrem de dificilă, aceea de a crea ceva din nimic. Poate la un moment dat cineva v-a spus că n-o să reușiți, că este greu să începi o activitate, să organizezi vânzările producției. Însă ați ales altă cale și ați dublat eforturile pentru a reuși. Ați dat dovadă de performanțe într-un domeniu care este, de fapt, dominat de bărbați. Noi vă vom susține permanent, dar cea mai

că Guvernul SUA acordă atenție deosebită pentru implicarea femeilor în toate sectoarele din economie. „USAID derulează mai multe programe de asistență pentru dezvoltarea competitivității în mai multe sectoare, unde ne-am propus să implicăm cât mai activ femeile și tinerii. Schimbarea vine din interiorul societății, astfel această întrunire este foarte importantă prin posibilitatea de

comunicare. Ne angajăm să susținem această platformă prin programele noastre ulterioare. Este important ca și voi să mențineți acest nivel de comunicare, chiar dacă va fi o perioadă când nu va exista un program atât de activ. Este important să continuați socializarea și să aplicați ceea ce învățați”.

Elena Brânză, coordonator monitorizare și evaluare / Specialist gender în cadrul ACED, a venit cu o prezentare despre tot ce s-a realizat în ultimii doi

socializare, schimb de experiență, prin cooperare și asociere. Am publicat și patru buletine de informare pentru Rețele. Ne-am dorit ca inovațiile și cunoștințele pe care femeile le-au obținut, să fie implementate în practică. În prezent, sunt în jur de 200 de membre care au adoptat tehnici și practici învățate, în gospodăriile lor țărănești. Sunt doamne care ne-au comunicat că își vor extinde afacerea, fie vor extinde terenul, fie au început să cultive culturi noi. Toate aceste rezultatele au contribuit la creșterea indicatorilor Proiectului ACED. Scopul nostru pe care l-am avut inițial pentru dezvoltarea Rețelelor, considerăm că l-am atins”, a mai spus specialistul ACED.

Elena Brânză, ACED

ISTORII DE SUCCES

ani în cadrul rețelelor. Ea susține că ACED, în afară de activitățile de bază ale Proiectului care au fost, a atras o mare atenție femeilor. „Am decis să dezvoltăm 5 Rețele regionale ale femeilor din sectorul agricol. Am acoperit 5 regiuni și astfel am dorit să fim cât mai aproape de doamne, de locul unde trăiesc. Am creat Rețele în Nord, Sud, Centru, Găgăuzia și Transnistria. Am creat baze de date care întrunesc 750 de membre, dintre care peste 400 foarte active, care au participat la mai multe evenimente”. Potrivit Elenei Brânză, s-a încercat atragerea a cât mai multor femei pentru a participa în activitățile proiectului. „Astfel, am contribuit la creșterea lor personală și profesională, prin intermediul diferitor instrui,

A doua sesiune a Forumului a fost cea de motivare, unde au fost prezentate câteva cazuri de succes a femeilor antreprenoare din agricultură din toate cinci Rețele.

Nadejda Frumusachi, din s. Lazo, r-nul Drochia, producătoare de nuci și alune, reprezintă regiunea Nord. Ea le spune femeilor care au fost începuturile afacerii sale. „Am pornit o afacere cu nukul, am luat soiuri moldovenești și am reușit. Am început de la două hectare și am ajuns la 20 de hectare de nuc și 5 de alune. Acum am o livadă a sufletului meu, unde te odihnești. La noi vine multă lume din țară și de peste hotare, toți vor să ne cunoască afacerea”. Ea susține că copacii de alun

Federația Națională a Agricultorilor din Moldova AGROinform

Bd. Ștefan cel Mare 123V
MD – 2004, Chișinău, Moldova

Tel (+373 22) 23 56 01, fax (+373 22) 23 78 30

Organizațiile regionale ale Federației AGROinform:

Cantemir (273) 2 28 53
Drochia (252) 2 70 32
Edineț (246) 2 43 84
Fălești (259) 2 29 51
Glodeni (249) 2 40 69
Hâncești (269) 2 34 08

Nisporeni (264) 2 38 57
Orhei (235) 2 49 55
Peresecina (235) 47 2 67
Râșcani (256) 2 45 84
Ungheni (236) 2 34 55
Cahul (299) 2 14 13

AGROinform

Redactor-șef: Arina ROȘCA

Machetare: Victor PUȘCAȘ

Adresa redacției: MD-2004, Chișinău,
bd. Ștefan cel Mare, 123 V. Tel.: 23-56-98
e-mail: publicitate@agroinform.md
www.agravista.md

Tiparul executat la tipografia «PRAG-3»
Tiraj: 3500

Comanda nr. 1113

Femeile participante la Forum

Producătoarea Nadejda Frumusachi, Rețeaua Nord

i-a pus dintr-o întâmplare, dar acum aceștia aduc mai mult venit decât nucile. Pe viitor, producătoarea intenționează să cultive căpșuni și coacăz negru și mai are câteva planuri, pe

producerea legumelor în câmp protejat, reprezintă regiunea Centru. De 15 ani împreună cu soțul se ocupă de agricultură. „Am început cultivarea terenurilor în urma privatizării. În anul

decis să diversific legumele. Astfel, am mărit suprafața treptat, iar acum gestionăm 50 de ha de legume în câmp deschis și un hectar de sere. La moment avem în folosință 500 de hectare de teren”. Cu legumele se ocupă mai mult producătoarea, iar soțul acesteia se ocupă de cereale și culturi tehnice: soia, sfecla de zahăr. „Cultiv o gamă variată de legume. În 2004 am participat la un Forum internațional organizat de USAID, unde am încheiat un contract de colaborare cu o rețea de supermarket din republică. Am diversificat producerea legumelor pentru că la noi în țară nu poți niciodată să te bazezi pe un singur produs, într-un an poate să fie bine, în altul – nu prea. Al doilea motiv – în sistemul de magazine noi venim cu toată gama de legume”. Din 2012 este membră a Rețelei Centru și a învățat împreună

Femeile își prezintă istoriile de succes

care speră că le va realiza. „Vreau să ridic livada de nuc până la 60 de hectare și aș vrea să o fac cu irigare”. În afacere este implicată toată familia, care se ocupă și de cultivarea unor legume în

2000 gestionam în jur de 70 de hectare. Atunci când le-am luat erau nearate, absolut neprelucrate. O parte le-am prelucrat cu grapa cu discuri și am pus porumb. O parte le-am lăsat

sere, dar acum, spune Nadejda Frumusachi, serele o interesează mai puțin. „Livada de alun este o afacere de succes, aș vrea să aduc puieți de peste hotare, anumite sorturi care sunt solicitate, să nu fie amestecate. Mulțumesc femeilor din Rețea pentru sfaturi, sunt foarte mulțumită de această colaborare. La fel, ACED și AGROinform ne-au ajutat foarte mult. Aici ne-am făcut noi relații, ne sunăm des, facem schimb de păreri și experiență, ne vizităm”.

Producătoarea Ala Popa din s. Negureni, r-nul Telenești, care se ocupă cu

neprelucrate, pentru că era târziu pentru acel an. La sfârșitul anului, am constatat că dacă continuăm așa, numai cu grâu și porumb, departe n-o să ajungem. Astfel, pe lângă cereale, am ales să cultivăm culturi care aduc mai mult venit, adică legume”. Astfel, Ala Popa a început să cultive legume pe o suprafață de 5 hectare. A procurat un sistem de irigare, având avantajul că o parte din aceste terenuri sunt amplasate în lunca râului Răut. „Analizând rezultatele în urma cultivării legumelor, am extins terenul și am

nă cu alte femei foarte multe lucruri. „În urma vizitelor de studiu, am implementat multe lucruri învățate în practică, fapt ce mi-a mărit profitul. După turneul din Polonia, am plantat o livadă de 5 hectare de cireș și 3 de vișin. Mai am un teren de 14 ha pe care încă nu știu cu ce să-l plantez: nuc, or alun, dar mă hotărăsc între timp”, și-a încheiat discursul Ala Popa.

OPORTUNITĂȚI PENTRU FEMEI

În cadrul celei de-a treia sesiuni, de prezentare a oportunităților de susținere

Prezentarea oportunităților de finanțare pentru femei

rea afacerilor, Programul Susținerea Măsurilor de Promovare a Încrederii, PNUD; Veronica Cazacu, reprezentanță HEKS-Moldova; Aliona Țurcanu, specialist proiect Susținerea businessului mic, BERD.

A urmat apoi sesiunea

tantele celor 5 Regiuni au venit cu tradiții din zonele pe care le reprezintă. Una din surprizele serii a fost oferită de Zona Sud, care a invitat la Forum pe Bunica cu Toba, care ne-a reprezentat țara la Eurovision și Bunelul.

Expoziție cu vânzare

a femeilor și/sau promovare a egalității de șanse, au fost mai mulți reprezentanți ai organismelor internaționale care le-au făcut cunoscute doamnelor câteva proiecte. Printre vorbitori amintim de Ulziisuren Jamsran, director de țară, UN Women; Victor Draguțan, manager componenta Dezvolta-

Expoziția din produsele femeilor

de abilitare a femeilor antreprenoare din sectorul agricol. Au fost două sesiuni paralele de instruire cu tematica: Formarea relațiilor interpersonale și Administrarea eficientă a resurselor financiare.

Spre finalul zilei de muncă a fost organizat în mini-târg al Forumului, unde participantele au avut posibilitatea să își expună produsele lor. Seara a încheiat cu un program artistic, în cadrul căruia reprezen-

În cea de-a doua zi a evenimentului au avut loc mese rotunde tematice pentru schimb de experiență și stabilire a contactelor. În cadrul meselor rotunde s-a discutat despre tehnologii performante și oportunități comerciale în pomicultură, producerea pomuşoarelor, producerea nucilor, producerea legumelor, strugurilor de masă.

A.R.

Femeile din Găgăuzia prezintă un dans local

Bunica și cu bunelul, bat toba

IMPACTUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE ASUPRA AGRICULTURII

Zilele trecute, a avut loc ședința ordinară a Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică (CSȘDT), prezidată de președintele Academiei de Științe a Moldovei (AȘM), acad. Gheorghe Duca. La ședință au fost prezenți membrii Consiliului, coordonatorii și secretarii științifici ai secțiilor de științe, șefii de direcții, reprezentanți ai Institutului de Ecologie și Geografie al AȘM.

Una din problemele incluse pe agenda ședinței a vizat impactul schimbărilor climatice asupra productivității unor culturi agricole. O prezentare detaliată la acest subiect de actualitate a fost prezentat de dr.hab. Maria Nedeaľcov, șef al Laboratorului de Climatologie al Institutului de Ecologie și Geografie al AȘM. În prezentarea sa, Maria Nedeaľcov a semnalat ritmul accelerat al schimbărilor climatice care se atestă în ultima perioadă de timp,

orientarea agrară a economiei Republicii Moldova și incapacitatea ramurilor agricole de a se adapta la aceste schimbări. Lipsa strategiilor de adaptare a condiționat realizarea cercetărilor ce țin de evidențierea impactului schimbărilor climatice regionale asupra productivității anumitor grupuri de culturi agricole.

În rezultatul investigațiilor efectuate, s-a constatat, că schimbările climatice, cu precădere în

ultimii ani, au influențat esențial manifestarea fazelor de dezvoltare a culturilor agricole, iar în anumiți ani concreți, condițiile agrometeorologice au fost determinante în obținerea recoltelor. Totodată, a specificat cercetătorul, au fost realizate diferite proiecții climatice și efectuate simulări privind recolta unor culturi agricole pe teritoriul țării în viitorii ani apropiați.

„Utilizând Sistemele Informaționale Geografice, ca instrument de cercetare, a fost efectuată regiunarea agroclimatică după gradul de pretabilitate a climei pentru dezvoltarea viticulturii în Republica Moldova, ținând cont de factorii fizico-geografici locali”, a specificat șeful Laboratorului, precizând că asemenea realizări sunt extrem de importante în

efectuarea măsurilor de adaptare către noile condiții climatice, care trebuie să țină cont de realitatea schimbării climei regionale, de arealele vulnerabile și mai puțin vulnerabile către aceste schimbări, de expunerea adecvată a teritoriului către manifestarea anumitor riscuri asociate schimbărilor climatice,

de posibilele schimbări ale climei în viitorii ani apropiați – priorități, unde rolul științei nu este mai puțin important.

Maria Nedeaľcov a subliniat că practicile agricole, care nu vor ține cont de efectele negative a posibilelor schimbări și riscuri climatice, a degradării solurilor, a modificărilor

de mediu și a biodiversității – riscă în viitorul apropiat să se confrunte cu o adevărată amenințare la adresa dezvoltării durabile. Membrii Consiliului au aprobat raportul prezentat de dr.hab. Maria Nedeaľcov, cu recomandarea ca informația respectivă să fie prezentată și în cadrul altor instituții abilitate.

PREȚUL MERELOR PENTRU PROCESARE ÎN 2015

În 2015 horticultorii din Moldova au transportat pentru procesare circa 190 mii tone de mere din recolta totală de 300 mii tone. Surse din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare au declarat că, în medie, procesatorii achitau câte 13,5-13,7 cenți SUA pentru un kilogram de mere, iar la sfârșitul sezonului chiar și 17 cenți. Pentru comparație, în Austria și Polonia la începutul sezonului procesatorii achitau câte 5 cenți, iar în noiembrie prețurile au crescut până la 15-16 cenți.

Între companiile moldovenești, cel mai optim preț la mere a oferit compania „Orhei-Vit”, care achita în medie 14,5 cenți și a procesat pentru sezon cel mai mare volum de fructe și legume – 63 mii tone. Conducerea companiei a remarcat că nu este nici pe departe cel mai mare preț care se

achită pentru mere în ultimii ani. Astfel, în 2011 fabricile locale cumpărau mere la preț de 15,5 cenți, în noiembrie 2011 prețul la mere atingea 22 cenți, iar în 2012 prețul mediu a fost la nivel de 15 cenți, în 2007 – 16,2 cenți.

Alte fructe și legume se cumpără în volum mai mic.

Companiile „Natur Bravo” și „Alfa Nistru” cumpără o listă mare de legume. Cel mai mare sortiment de legume și fructe în prezent procesează „Orhei-Vit” – 29. Directorul general al companiei, Boris Efimov, a spus că sortimentul larg este asigurat de eforturile echipei comerciale a companiei. „Peste 70% din volumele totale ale producției comercializate sunt exportate în 25 de țări ale lumii. În 2015 am majorat considerabil livrările în Mongolia, Georgia, SUA, Statele Baltice, Israel și China. Pe multe piețe am sporit și nivelul de promovare. De asemenea, în anul curent am deschis o nouă piață – Insulele Maldive. În pofida teritoriului mic al acestui stat insular, este vorba despre livrări considerabile. Astfel, chiar și la stațiunile din Oceanul Indian sunt prezente sucurile, dulcele și gemurile moldovenești, ceea ce cu siguranță este un motiv de mândrie”, a conchis el.

Sectorul conservelor din R. Moldova este reprezentat de 10 uzine. Pentru majoritatea produsul principal este sucul concentrat de mere.

TRADIȚII DE SFÂNTUL ANDREI

Pentru a ne feri de duhurile rele, în noaptea Sfântului Andrei usturoiul nu trebuie să lipsească din nicio casă. Din străbuni, oamenii păstrează tradiția și ung ferestrele și porțile cu usturoi. În noaptea de Sfântul Andrei se spune că spiritele morților bântuie prin locurile în care au trăit, iar fetele de măritat își văd ursitul în vis. În noaptea de 12 spre 13 decembrie se crede că locuințele sunt păzite de strigoi, dacă oalele și cămile sunt întoarse cu gura în jos și cenușa caldă e scoasă din sobă.

Pentru a afla cât de rodnic va fi următorul an, se pun boabe de grâu la încolțit, într-o strachină cu apă. Cât de des va răsări grâul, atât de bogată va fi recolta de anul viitor. În această zi nu se dă împrumut ori în dar căci vei păgubi. În unele sate, copiii taie mlădițe din pomii roditori (meri, peri, cireși, vișini, pruni etc.) și le pun în apă, la căldură, pentru a înmuguri până la Sf. Vasile, când fac din ele sorcove, pentru a-și sorcovi părinții și neamurile. Tot de sfântul Andrei, fetele

fac turtă din făină de grâu, cu apă și multă sare și se spune că acel flăcău ce îi aduce fetei noaptea apă în vis, să-și astâmpere setea, o va lua de nevastă.

Sfântul Apostol Andrei s-a născut în Betsaida, localitate aflată pe malul lacului Ghenizaret din Galileea și este fratele Sfântului Apostol Petru. Se numără printre cei doisprezece apostoli, fiind primul care l-a urmat pe Hristos, după ce Sfântul Ioan Botezătorul a mărturisit dumnezeirea lui Iisus Hristos.

Petru și Andrei au renunțat la îndeletnicirea de pescari, i-au urmat lui Hristos și, după Învierea Domnului, au devenit „pescari de oameni”.

Potrivit tradiției și celor scrise de unii istorici și teologi din primele veacuri creștine, Sfântul Apostol Andrei a fost primul propovăduitor al Evangheliei la geto-daci, în teritoriul dintre Dunăre și Marea Neagră - cunoscut pe atunci sub numele de Scythia (Scitia), dar și în teritoriile de dincolo de Prut, în nordul Mării Negre. Sfântul Apostol Andrei a propovăduit Evanghelia în ținuturile Bitiniei, Traciei, Macedoniei și Scitiei Minor, adică Dobrogea de astăzi, în cetățile Tomis, Callatis și Histria. De aceea este cunoscut drept „apostolul românilor”.

La aproximativ 80 de kilometri de Constanța, în apropierea localității Ion Corvin, se află peștera în care s-a adăpostit Sfântul Apostol Andrei. Aici, vin în fiecare an mii de credincioși spre a-l cinsti pe Sfântul Apostol Andrei. Conform istoricilor bisericești, Sfântul Apostol Andrei a fost martirizat în cetatea Patras din Grecia de astăzi, prin răstignire cu capul în jos pe o cruce în formă de X, numită „crucea Sfântului Andrei”.

PESTICIDELE ȘI ÎNGRĂȘĂMINTELE DIN AGRICULTURĂ AFECTEAZĂ ANIMALELE

Una din patru specii din Uniunea Europeană (UE) este amenințată sau periclitată de apele reziduale din agricultură, inclusiv din cauza folosirii de pesticide și îngrășăminte chimice, atenționează organizația „Greenpeace” în Raportul „Dependența de pesticide a Europei: Cum dăunează agricultura industrială mediului nostru înconjurător”, făcut public săptămâna trecută.

Conform rezultatelor cercetării, 27% dintre populațiile de mamifere monitorizate în Europa sunt în declin, dar „această valoare ar putea masca o tendință mult mai gravă, având în vedere că nu se cunoaște situația a 33% din speciile de mamifere”. „Greenpeace” precizează că la grupurile de specii extrem de vulnerabile, precum amfibienii, sau libelulele, situația pare să fie chiar mai gravă de atât. În UE, aproximativ una din patru specii dintre cele vulnerabile sau periclită sunt amenințate de apele reziduale din agricultură, inclusiv de utilizarea pesticidelor și îngrășămintelor chimice, precum nitratii și fosfații.

Potrivit sursei citate, în anul 2015, în urma analiză-

rii a peste 800 de rapoarte științifice, a fost semnalat un declin catastrofal și al insectelor din Europa. „Efectele negative pot fi devastatoare, având în vedere faptul că 70% dintre principalele 124 de alimente vegetale, folosite în mod direct pentru consumul uman, așa cum este cazul merelor, sunt dependente de polenizare pentru obținerea unor fructe de bună calitate sau pentru un randament de producție crescut”, se notează în studiu.

„Greenpeace” subliniază, totodată, faptul că, începând cu decembrie 2013, din cauza efectelor negative semnificative înregistrate asupra coloniilor de albine și bondari, Comisia Europeană a restricționat

folosirea pe o perioadă de 2 ani a trei insecticide din clasa neonicotinoide: imidacloprid, tiametoxam și clotianid. Pe parcursul acestei perioade se spera creșterea performanței coloniilor de bondari pe culturile agricole, dar din nefericire nu este efectuată nicio monitorizare riguroasă în acest sens.

„Îmbunătățirea procesului de autorizare a pesticidelor în UE a fost și continuă să fie o preocupare permanentă. Cu toate

acestea, activitățile de evaluare, autorizare și monitorizarea ulterioară par să înregistreze încă sincopa majore. În prezent, aproape 500 de ingrediente active pentru pesticide sunt autorizate pentru utilizarea pe piața din UE. Cu toate acestea, numărul de produse de pesticide disponibile în comerț este, de fapt, mult mai mare, întrucât pesticidele sunt vândute sub forma a diverse produse formulate. De obicei, for-

mulele de pesticide conțin, pe lângă substanța activă, aditivi precum solvenți, surfactanți și emulsifianți, care au rolul de a le face să acționeze mai eficace (...). Cu toate acestea, prin procedura de autorizare trec numai ingredientele active, nu și întregul produs finit. În România, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a facilitat atât în 2014, cât și în 2015 obținerea mai multor derogări în vederea folosirii în con-

tinuare a acestor substanțe în agricultura românească, se menționează în cercetarea „Greenpeace”.

Potrivit raportului Greenpeace, în 2011, trei companii din Europa, respectiv Syngenta (Elveția), Bayer CropScience și BASF (Germania), controlau 52,5% din piața mondială a pesticidelor. De asemenea, trei companii din SUA — Dow AgroSciences, Monsanto și DuPont — erau în topul celor mai mari șase companii producătoare de pesticide, care împreună erau responsabile de 76% din vânzările de pesticide la nivel global.

Raportul „Dependența de pesticide a Europei: Cum dăunează agricultura industrială mediului nostru înconjurător” examinează utilizarea pesticidelor de sinteză în Europa, efectele grave și pe scară largă pe care acestea le au asupra mediului, inclusiv modul în care ele degradează unele servicii eco-sistemice esențiale, precum și urgența consolidării reglementărilor care au rolul de a controla utilizarea lor.

CUM SE PRODUCE BIOCOMBUSTIBIL DE CALITATE

La mijlocul lunii noiembrie, mai mulți producători de biocombustibil de pe ambele maluri ale Nistrului au participat la un atelier de lucru dedicat calității biocombustibilului. Producătorii de brichete și pelete au discutat despre factorii ce asigură calitatea superioară a biocombustibilului produs în Republica Moldova, precum și cei ce diminuează calitatea acestuia.

Participanții la atelier au cunoscut de la experți în domeniul calității biocombustibilului, cerințele minime față de biocombustibilii solizi ce pot fi determinate în rezultatul analizei tehnice (umiditatea, puterea calorică, cenușa, materiale volatile, dimensiuni, durabilitate, densitatea), precum și chimice elementale (C, H, O, S, N, Cl), ultima fiind indisponibilă, deocamdată, pe piața din R. Moldova.

„Producem pelete din plop de mai bine de trei ani. În lipsa laboratorului de testare a calității, singurul certificat disponibil pe piața din R. Moldova pe care îl facem este Raportul de încercări. Probarea calității biocombustibilului este vitală însă pentru consumatori, care trebuie să cunoască ce produs cumpără și dacă acesta întrunește parametrii necesari bunei funcționări ai cazanului pe

biomasă. La fel și pentru producători, pentru a vedea cum se plasează produsul lor pe scara ierarhică a calității și a stabili, în final, un preț raportat la calitatea produsului finit și sursa de biomasă folosită”, susține

Alexandru Matrohin, producător de biocombustibil participant la atelier.

Amintim că în decembrie 2014 Guvernul a aprobat o hotărâre prin care obligă producătorii de biocombustibil din R. Moldova să certifice calitatea biocombustibilului produs. Hotărârea Guvernului este obli-

gatorie din ianuarie 2015, însă este imposibil de a fi realizată în lipsa laboratorului și a certficării calității brichetelor și peletelor de producție autohtonă.

Proiectul Energie și Biomasă oferă asistență în fortificarea pieței de producere a biocombustibilului. Unul din programe lansate cu asistență europeană vizează crearea primului laborator de testare a calității biocombustibilului. „Proiectul Energie și Biomasă va achiziționa din fonduri europene echipament modern de testare a calității biocombustibilului

solid (brichete, pelete) produs în R. Moldova. Echipamentul urmează a fi achiziționat în următoarele luni, în cadrul unui tender internațional”, a declarat Alexandru Ursul, managerul Proiectului Energie și Biomasă.

Grigore Marian, șeful Laboratorului de încercări a calității biocombustibilului solid din

cadru Universității Agrare, una din cele două instituții ce oferă în prezent producătorilor de biocombustibil rapoarte de încercări a calității brichetelor și peletelor susține că: „Calitatea biocombustibilului produs în R. Moldova este crucială pentru dezvoltarea industriei energiei din biomasă și, implicit, a pieței producerii de biocombustibil aflată, deocamdată, la etapă incipientă de dezvoltare”.

Participanții la atelier au vizitat Laboratorul de încercări a calității biocombustibilului solid din cadrul Universității Agrare, unde au văzut etapele de testare parțială a calității brichetelor și peletelor în baza echipamentului de care dispune acest laborator. De asemenea, participanții au mers în vizită la un producător de biocombustibil solid unde au văzut procesul de producere și și-au împărtășit experiența, lecțiile învățate în transformarea deșeurilor în biocombustibil.

Proiectul Energie și Biomasă 2 este pentru o perioadă de trei ani, realizat în 2015-2017 și are un buget total de 9,41 milioane Euro acordați de Uniunea Europeană și este implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

TARIFELE LA ENERGIA ELECTRICĂ POT FI REDUSE

Experții de la Academia de Științe a Moldovei consideră că tarifele la energia electrică ar putea fi micșorate, iar ANRE ar trebui să modifice mult mai frecvent tarifele, pentru a evita acumulările exagerate de devieri financiare. „Auditul făcut recent a confirmat calculele efectuate de ANRE, totuși populația a așteptat verificarea legalității investițiilor incluse în tarif. Astfel, auditul nu a dus nimic bun. Noi am estimat cât ar costa producerea unui kWh de energie electrică, având în vedere că gazul este achiziționat de centrala termică de la Cuciurgan la un preț de 157 dolari pentru o mie de

m3, iar beneficiul producătorului este de 10%. Astfel, costul unui kWh ar fi de 5,2 dolari cenți, în timp ce noi achiziționăm la un tarif de aproape 7 dolari cenți. Reieșind din aceste calcule, există posibilitatea de a reduce cu cel puțin 9% a tarifului pentru energia electrică”, declară Mihai Țîrșu, doctor în științe tehnice și candidat la postul de director al Institutului de Energetică al AȘM.

El consideră că metodologia de calcul al ANRE trebuie renegociată, astfel ca tarifele să fie revizuite cu o periodicitate anumită, iar calculele să fie accesibile publicului larg. Pe de altă parte, directorul Institutului de Energetică al Academiei de Științe a Moldovei, Vladimir Berzan afirmă că „În rețelele noastre electrice sunt pierderi de 11%, în timp ce în țările cu rețele puse la punct, acest indicator este de 5%. Astfel, că mai există posibilități pentru a reduce tarifele la energia electrică”, conchide expertul.

VINUL MOLDOVEI – PE TREPTELE SUCCESULUI

Producătorii de vin moldovenesc au participat în luna noiembrie, la două evenimente importante. Pentru al doilea an consecutiv, companiile vinicole autohtone au fost mai aproape de consumatori din România, la cea de a XIV-a ediție a expoziției „Good Wine”. Cea de-a doua expoziție a avut loc în Amsterdam, Olanda, unde au fost prezentate vinurile vrac de calitate.

La București, în perioada 20-22 noiembrie, expoziția „Good Wine” a adunat peste o mie de vinuri celebre de la cca 100 de vinificatori din mai multe state. Reuniți la un stand comun, sub brandul de țară „Vinul Moldovei”, 23 de companii autohtone au invitat oaspeții târgului internațional să devină parte a legendei vinurilor noastre.

Eduard Gramă, vice-ministru al Agriculturii a

Participarea vinificatorilor moldoveni la expoziția în cauză, se aliniază politicilor noastre de dezvoltare a acestui sector și suntem siguri că va avea un impact economic major”.

România, Franța, Bulgaria, Chile, R. Moldova – sunt doar câteva dintre statele care au fost reprezentate la târgul internațional de la București. Companiile noastre au fost prezente cu peste 200 de vinuri și distilate

Vinului (ONVV), evenimentul reprezintă o platformă care setează valorile pieței de vinuri. „Suntem mândri că am reușit să demonstrăm iubitorilor de vin din România noile repere de identitate și calitate ale Vinului Moldovei, obținute după transformările remarcabile din ultimii ani. Este foarte important pentru noi că „Vinul Moldovei” a reușit deja să cucerească mulți pasionați și cunoscători din România. Știm asta deoarece exportul de vinuri în România a înregistrat o creștere spectaculoasă – aproximativ 173% comparativ cu anul trecut, iar 22 companii vinicole din Moldova își vând vinurile pe piața românească. În acest ritm, în doar câțiva ani, România va deveni piața nr. 1 pentru vinurile de calitate din Moldova”.

Cătălin Păduraru, degustator expert, a declarat următoarele: „Vinul, în sine, este un produs aspirațional, care nu face parte din logica industrială. Nu este suficient ca acesta să aibă un preț bun, ci tot bagajul din spatele lui trebuie să ajungă la îndemâna consumatorilor. Am prezentat „Vinul Moldovei” la numeroase evenimente internaționale și sunt mândru să o fac și în România. Apreciez calitatea și buchetul aromelor vinului moldovenesc, motiv pentru care mă declar un promotor activ al acestuia”.

REUȘITE ȘI PENTRU VINURILE VRAC

Între 23-24 noiembrie 2015, 13 companii din Moldova și-au prezentat

vinurile vrac de calitate în cadrul unei expoziții din Amsterdam, Olanda. Evenimentul a întrunit în capitala olandeză producători, exportatori și cumpărători din peste 20 de țări. În șapte ani de la inaugurarea acestei expoziții, ea a reușit să devină cel mai mare târg din lume dedicat comercializării vinurilor vrac, în termeni de volume tranzacționate.

Potrivit lui Eduard Gramă, în primele 9 luni ale anului 2015 companiile vinicole din republică, au exportat circa 45.860 tone de vin vrac în statele CSI (cea mai mare cantitate – în Belarus) și peste 9.500 tone în alte țări (preponderent – în Cehia). „Deși progresul este evident de la an la an, există încă un mare potențial neexplorat. Participarea la expoziții de acest gen ne permit să demonstrăm calitățile produselor noastre și să valorificăm posibilitățile de creștere a sectorului”.

În acest an companiile din Moldova au prezentat vizitatorilor o gamă variată de vinuri, pe bază de soiuri clasice, dar și unele soiuri

autohtone. Experții prezenți la eveniment au apreciat calitatea și competitivitatea vinurilor oferite de companiile vinicole din Moldova, care pot concura cu ușurință pe piețele internaționale. Dumitru Munteanu susține că la expoziție, companiile vinicole din Moldova pot să stabilească relații cu parteneri comerciali europeni. Timp de două zile, participanții au avut posibilitatea de a prezenta miilor de vizitatori și potențiali parteneri cele mai bune vinuri vrac ale anului. În același timp, cumpărătorii s-au bucurat de cea mai largă selecție de vinuri din lume și au putut descoperi noua recoltă a anului 2015 de la fabrici de vin cu diverse origini și tradiții. În cadrul unei sesiuni de degustare, 5 vinuri moldovenesti au fost prezentate unui public de 50 de persoane, format din importatori și distribuitori.

În mod tradițional, evenimentul a cuprins 4 zone tematice distincte. În zona de expoziție, timp de 2 zile, cele 13 vinării moldovenesti, reunite la un stand comun, și-au prezentat vinurile de calitate

în fața a mii de vizitatori, printre care principalii cumpărători de vin vrac din lume. Într-o altă zonă, cumpărătorii au putut degusta „în liniște” 20 de tipuri de vinuri moldovenesti, fiind ghidați doar de calitatea vinului și de o etichetă de identificare cu cele mai relevante informații despre băutura. Zona de business a oferit spațiu pentru întâlniri și discuții de afaceri, organizate pe durata evenimentului, iar zona pentru conferințe a fost destinată pentru prezentări programate de Organizația Internațională a Viei și Vinului (OIV).

În prezent, sectorul vitivinicol formează 2,7% din produsul intern brut, 8% din totalul exporturilor din R. Moldova și angajează aproximativ 250 mii de cetățeni la cele 140 întreprinderi vitivinicole. Astfel, Moldova are cea mai mare densitate a viilor din lume, de 3,8% din suprafața țării și 7% din terenurile arabile. Cu cca. 128 mii de hectare plantații de vie pe rod, Moldova ocupa locul 13 în lume și locul 6 în Europa.

declarat că sectorul vitivinicol este unul dintre cele mai importante sectoare ale economiei moldovenesti. „Pentru noi este primordial să continuăm diversificarea piețelor de export pentru „Vinul Moldovei” și să le extindem pe cele existente. Moldova poate fi un jucător dinamic pe piața internațională, iar România este un punct strategic pe harta exporturilor noastre.

moldovenesti, unele în premieră absolută în România. Cei peste 10 mii de oaspeți – vizitatori, importatori, distribuitori și consumatori direcți – au fost invitați să guste din produsele noastre, în cadrul a două master-class-uri special organizate pentru iubitorii de vinuri de calitate.

Potrivit lui Dumitru Munteanu, directorul Oficiului Național al Viei și

DE CE ESTE NEVOIE PENTRU A EXPORTA REUȘIT

Pentru un export reușit, este nevoie de o analiză detaliată a piețelor pentru producție și să contactezi clienții pentru a câștiga încredere, consideră managerul proiectelor pentru export a companiei letone Gateway Baltic, Martins Tiknuss.

În cadrul forumului PRO EXPORT 2015, el a declarat că exportul este un proces dificil, deoarece pentru câștigarea încrederii este nevoie de mult timp și bani.

„În țările post-sovietice deciziile sunt luate de sus în jos. Directorul i-a decizia, iar subordonații execută, iar acest proces are nevoie de

mult timp și bani. În țările occidentale decizia este luată de jos în sus pentru că, spre exemplu, un angajat la depozit știe mai bine

decât directorul ce ambalaj va fi mai profitabil. Este necesară studierea preferințelor consumatorilor pieții în care doriți să exportați marfă. De exemplu, pui fripiți sau carne afumată nu se vinde în magazinele din Franța, Germania, Italia și Suedia. Agentul economic consideră că piața este liberă, nu există concurență, însă de fapt acesta este primul semnal că nu trebuie de exportat pe aceste piețe, deoarece oamenii nu știu

nimic despre aceste produse și nu vor cumpăra”, a menționat expertul.

De asemenea, în cadrul celei de-a doua zi a forumului s-a desfășurat o masă rotundă cu participarea a patru bănci comerciale, care au prezentat instrumentele financiare menite să susțină toate sectoarele economiei naționale, adresate în special exportului în scopul creșterii economice durabile a sectorului dat. Încă o masă rotundă a avut

loc cu DANUBE Logistics - operatorul Portului liber internațional Giurgiuilești, care a relatat ce poate oferi la momentul de față un centru regional logistic situat la frontiera UE, cu acces la căile de comunicație terestră, feroviară, fluvială și maritimă. De asemenea, s-a desfășurat un seminar destinat companiilor de consultanță, asociațiilor și altor actori profesioniști din domeniul promovării exportului.

MOLDOVA LUPTĂ CU VIOLENȚA, ÎMPOTRIVA FEMEILOR

În țara noastră a început campania „16 zile de activism împotriva violenței față de femei”. Potrivit datelor statistice, fiecare a 4-a femeie din Republica Moldova a suferit de o anumită formă a violenței pe parcursul vieții, iar violența în familie este încă un fenomen foarte des întâlnit în republică.

Potrivit reprezentantei Oficiului avocatului poporului în Moldova, Natalia Vișanu, campania are drept scop informarea femeilor despre faptul că nu trebuie să tacă despre cazurile de violență în familie, ci să anunțe organele de drept și serviciile sociale, pentru ca să urmeze o reacție pe măsură.

În cadrul unei conferințe de presă care a dat startul campaniei, au fost prezentate cifre care vorbesc despre fenomenul violenței în familie. Astfel, 63% dintre femei s-au confruntat cu cel puțin o formă de violență pe parcursul vieții; 12% dintre femei au fost supuse tuturor formelor de violență; 40% dintre femei au suportat cel puțin o dată violența fizică din partea partenerului; fiecare a 10-a femeie a fost supusă violenței economice cel puțin o dată pe parcursul vieții; fiecare a 17-a femeie supusă violenței a avut o pierdere de sarcină și 90% din femeile traficate au fost victime ale violenței domestice.

Vladimir Cazacov, reprezentantul Inspectoratului General de Poliție (IGP), a menționat că în acest an pentru prima dată a fost înregistrată o descreștere a cazurilor de violență în familie înregistrate de către MAI. „Riscurile violenței pot fi prevenite prin informare și sensibilizare, or combaterea doar prin sancționare nu rezolvă totalmente problema”, a subliniat Vladimir Cazacov. Potrivit datelor statistice ale IGP, în perioada 2012 – 2015 (10 luni ale anului curent) – 104 femei au fost ucise de partenerii de viață și 13 au fost determinate la sinucidere; 23 de femei au comis omoruri ca urmare a violenței în familie și în prezent își ispășesc pedeapsa în instituțiile penitenciare. Datele IGP mai atestă o tendință de creștere a numărului de infracțiuni grave comise în R. Moldova contra vieții și sănătății de la 63 în anul 2008 până la 2270 în anul 2014 și corespunzător 1604 în 10 luni ale anului 2015. În spatele acestor cifre e drama

membrilor familiilor care au devenit direct sau indirect victime ale violenței în familie, indiferent cine sunt aceștia – soț, soție, concubin, concubină, copii, rude.

Ulziisuren Jamsran, reprezentanta de țară UN WOMEN în Moldova, a apreciat anumite progrese în domeniul legislativ, referindu-se și la importanța comunicării cu victimele violenței. „Violența trebuie condamnată, stigmatizarea socială eliminată, în același timp, victimele violenței trebuie susținute și protejate”, a declarat ea.

AȚIUNI DE INFORMARE A POPULAȚIEI

Într-un comunicat de presă emis de Oficiul Avocatului Poporului se spune că violența în familie ucide și distruge destine omenesti. Instituția în cauză atenționează asupra faptului că violența în familie constituie o violare gravă a drepturilor omului și pledează pentru combaterea fermă a fenomenului în cauză. Pentru a sensibiliza opinia publică asupra problemei violenței în familie și față de femei și pentru a informa populația despre mecanismele juridice de protecție și de rehabilitare a victimelor violenței domestice, Oficiului Avocatului Poporului

se include în Campania internațională împotriva violenței față de femei.

Echipe mobile ale angajaților Oficiului Avocatului Poporului și reprezentanților partenerilor de Campanie, din care vor face parte atât juriști, cât și psihologi, se vor deplasa în câteva localități rurale, pentru a se întâlni cu locuitorii acestor comunități și a-i informa despre tipurile, caracteristicile violenței în familie, consecințele ei și posibilitățile de protecție, reabilitare a victimelor acestora. La întâlnirile organizate în comun cu organele publice locale vor fi invitați polițiștii de sector, cadrele medicale, asistenții sociali, pedagogi din sat. În mediul rural cifra

cazurilor de violență în familie este cu 10% mai mare decât în mediul urban.

Ziua Internațională pentru eliminarea violenței împotriva femeii este marcată în fiecare an la 25 noiembrie. Cele 16 zile cuprinse între 25 noiembrie, Ziua internațională pentru eliminarea violenței împotriva femeilor și 10 decembrie, Ziua drepturilor omului, reprezintă perioada Campaniei „Împreună pentru a pune capăt violenței împotriva femeilor”. În acest an, campania se desfășoară sub titlul „Să colorăm lumea în portocaliu: Opriți violența împotriva femeilor și fetelor”. Cu acest prilej, mai multe edificii din întreaga lume vor fi iluminate în portocaliu.

Violența împotriva femeilor și fetelor este tot mai mult recunoscută ca fiind una dintre cele mai serioase și urgente probleme ale tuturor timpurilor. În fiecare colț al lumii, efectul real și dăunător pe care violența îl are asupra femeilor împiedică progresele în multe domenii, inclusiv eradicarea sărăciei, combaterea HIV/SIDA, pacea și securitatea în lume. Comunitatea internațională și societatea civilă au ajuns la concluzia că nu există circumstanțe atenuante pentru violența împotriva femeilor și fetelor. Când are loc, aceasta este de fiecare dată o încălcare a drepturilor lor, este un act criminal și un fapt inacceptabil.

DREPTURILE COPIILOR NU SUNT RESPECTATE

În viziunea multor adulți, violența fizică reprezintă un mod eficient de educare, disciplinare și motivare a copiilor să îndeplinească anumite sarcini. Aceasta este aplicată la școală, în familie, în instituții extrașcolare. Copiii cu dizabilități fizice nu beneficiază de transport special amenajat. Dacă părinții lor nu au posibilitatea să-i transporte, ei nu pot frecventa școala și ca urmare o abandonează. Totodată, de cele mai multe ori, informația expusă la ore este teoretică. Elevii nu sunt ajutați să înțeleagă cum aceasta este regăsită în viața reală și cum ei înșiși pot s-o aplice. Mulți dintre ei mărturisesc că li se creează impresia că școlul este ca elevul să dea mai repede examenul, nu să înțeleagă cu adevărat materialul.

Acestea sunt doar câte-

va constatări ale unui grup de elevi, care pe parcursul anului 2015 au monitorizat dacă li se respectă sau nu drepturile. Rezultatele nu au fost dintre cele mai îmbucurătoare. Drepturile le sunt încălcate atât de maturi, cât și de semenii lor. Elevii din Liceul Teoretic Ștefan Vodă din orașul Ștefan Vodă, au avut misiunea să monitorizeze dreptul la protecție față de abuzuri și neglijare, la educație: calitate și acces, la familie,

la muncă și la sănătatea adolescenților.

În ce privește respectarea dreptului față de abuzuri sau neglijare, elevii Liceului au constatat că uneori, profesorii pun etichete elevilor, îi numesc cu denumiri de animale, cuvinte jignitoare, strigă la ei, fac gesturi umilitoare. Pe lângă suferința emoțională, aceasta încurajează elevii să folosească porecle. În comunitate pot fi întâlniți copii care încearcă să-i înjosească prin cuvinte

și gesturi pe copiii de altă etnie sau vorbitori de altă limbă. Se întâlnesc cazuri în care copiii sunt excluși din grupul de prieteni, alungați de la locul de joacă sau ignorați. Aceasta demonstrează faptul că adulții nu învață copiii să fie toleranți și non-violenți, scrie în raport.

O altă remarcă e că în foarte puține școli, elevii învață cum să facă față presiunilor din partea semenilor, hărțuirii, tachi-nării; cum să soluționeze o situație violentă și cum să oprească un comportament violent. Potrivit studiului la școală, în stradă, acasă, copiii, de multe ori, sunt tratați violent de către părinți, profesori și alți adulți: sunt palmuiți peste față, după ceafă, sub barbă; sunt loviți cu pumnul pe spate, cu diferite obiecte (vargă, curea, bici, mătură); sunt trași de urechi, păr, nas, obraji;

adulții sting țigări de mâinile copiilor sau, dacă află că copilul fumează, îl impun să mănânce pachetul de țigări. „Drepturile copilului se încălcă, mai ales violența de copii este aplicată în mediul familial”, spune Alexandra Danuța, un autor al raportului.

COPIII MUNCESC CÂT MATURII

Tot în raport este menționat că situația dificilă în familie îi determină pe mulți copii să se încadreze în mun-ci care le pun în pericol dezvoltarea, sănătatea și viața; să lucreze peste program, în condiții periculoase și stresante. Pentru că angajatorii nu semnează cu ei contracte de muncă, tinerii nu pot fi siguri că vor fi remunerați.

Astfel, chiar dacă legea stipulează că începând cu

vârsta de 15 ani copiii pot lucra până la 5 ore pe zi, iar cei de 16-18 ani până la 7 ore/zi, au fost depistate cazuri în care graficul de muncă este des încălcat, mai cu seamă în următoarele domenii: chelnerii lucrează în medie 12 ore/zi. Maseurii, babysitter-ii și vânzătorii - minimum 10 ore pe zi. La muncile agricole, copiii lucrează minimum 10-11ore/zi, iar în construcții, la fel, începând cu 10 ore/zi.

Grupul de elevi de la Ștefan Vodă este susținut de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Moldova și face parte dintr-un grup de reflecție format din 34 de copii, care vor aduna date despre respectarea tuturor drepturilor copiilor în țara noastră și le vor aduna într-un raport, care va fi prezentat la ONU.

FORUMUL „CEFTA WEEK 2015” S-A DESFĂȘURAT ÎN PREMIERĂ LA CHIȘINĂU

Peste 100 de experți, oameni de afaceri, reprezentanți ai autorităților din țările membre CEFTA și ai instituțiilor internaționale au participat la Forumul „CEFTA Week 2015”, care s-a desfășurat la Chișinău între 24-25 noiembrie. Forumul organizat de R. Moldova, care deține în acest an Președinția CEFTA, are drept scop promovarea și dezvoltarea cooperării economice între statele Central-Europene.

Evenimentul a fost inaugurat de către vice-prim-ministru, ministrul economiei al Republicii Moldova în exercițiu, Stephan Christophe Bride, care a declarat că esența politicilor promovate de statele membre CEFTA constă în stimularea creșterii durabile și a progresului pe calea integrării în Uniunea Europeană. „În cadrul mandatului deținut la CEFTA, Republica Moldova se concentrează pe 5 domenii prioritare interconectate: facilitarea comerțului, liberalizarea comerțului cu servicii, investiții, consoli-

darea capacităților și transparență. Eforturile noastre comune și coordonate în aceste domenii contribuie la creșterea comerțului cu bunuri și servicii, dar și la stimularea investițiilor, de pe urma cărora beneficiază toate părțile CEFTA.”

Solicitat să comenteze scăderea de 2,4% a investițiilor directe în economia Republicii Moldova, față de anul precedent, ministrul Economiei în exercițiu a declarat că „în acest an s-a înregistrat o descreștere a investițiilor directe în Republica Moldova, care se explică prin criza din regiune,

precum și cea a sectorului bancar. Totuși, în ultimele luni există investitori care vin pe piața din țară și au intenții serioase de a crea mii de locuri noi de muncă și care dau niște semnale pozitive pentru anul 2016.” a declarat Bride.

Pirkka Tapiola, șeful Delegației UE în Republica Moldova, a menționat că Acordul CEFTA este benefic pentru toate părțile, în special pentru Republica Moldova, pentru care este ca o piatră de temelie în procesul de dezvoltare a relațiilor de colaborare economică, atragerea investițiilor, combaterea șomajului etc.

Prezent la eveniment, Ambasadorul Statelor Unite ale Americii în Moldova, James D. Pettit, a remarcat importanța cooperării între țările membre CEFTA: „Acum este cel mai oportun moment pentru ca statele Central-Europene să colaboreze, cu scopul de a

promova investițiile și de a facilita comerțul regional.” James D. Pettit, a menționat că SUA apreciază și susține calea europeană a Republicii Moldova, însă pentru continuarea acestui parcurs de la autorități se cere să demonstreze continuarea reformelor.

SESIUNI ȘI PANELURI

În cadrul „CEFTA Week” participanții au pus în discuție beneficiile și au evidențiat realizările țărilor membre în implementarea Acordului de Liber Schimb Central-European (CEFTA). CEFTA este singurul acord regional care presupune liberalizarea totală a comerțului între statele membre, fără aplicarea taxelor sau a cotelor restrictive. Anul curent a fost marcat de o realizare care a înlăturat unul dintre impedimentele majore în dezvoltarea comerțului – liberalizarea regimului de vize cu majoritatea țărilor CEFTA (Albania, Bosnia și Herțegovina, Macedonia, Muntenegru și Serbia). De asemenea, este în curs de negociere liberalizarea comerțului cu servicii între țările membre. Reprezentanții țării noastre au apreciat că piața țărilor CEFTA prezintă un potențial considerabil pentru Republica Moldova, care urmează a fi valorificat pe deplin de agenții economici din RM, ca urmare a liberalizării comerțului cu produse și servicii.

Evenimentul a inclus 4 sesiuni și paneluri de discuții, cu participarea reprezentanților oficiali din diverse state membre CEFTA și ai organizațiilor internaționale și regionale. De asemenea, în cadrul conferinței a avut loc ședința Comitetului CEFTA pentru Facilitarea Comerțului și negocierile CEFTA asupra

serviciilor, dar și Forumul Camerelor de Comerț. Un eveniment important în cadrul CEFTA Week 2015 a fost Reuniunea Comitetului Mixt al Miniștrilor Economiei din țările CEFTA, care a evaluat implementarea Acordului și a pus în discuție pașii necesari pentru a stimula relațiile comerciale economice între membri și pentru a accelera integrarea regiunii CEFTA în economia europeană și globală, stabilind prioritățile și planul de activități CEFTA pentru perioada următoare.

Evenimentul „CEFTA Week 2015” a fost organizat de Ministerul Economiei al Republicii Moldova, cu suportul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională USAID prin Programul „Comerț, Investiții și Reglementarea Activității de Întreprinzător” (BRITE). Menționăm că, în acest an Republica Moldova deține președinția CEFTA.

O AFACERE CU PANOURI FOTOVOLTAICE

În satul Brânzenii Noi, raionul Telenești există deja două instalații de panouri fotovoltaice care au primit un tarif de la ANRE, fapt ce le permite să vândă energie electrică în rețea. Recent ANRE a aprobat tariful pentru energia electrică produsă din surse regenerabile (panouri fotovoltaice) de către Î.I. Prencu Grigorii. Această întreprindere a montat o instalație fotovoltaică cu capacitatea de 15 kW.

Proprietarul afacerii din satul Brânzenii Noi spune că s-a inspirat din proiectele existente în România, unde acestea sunt foarte multe. „Am câștigat un grant din printr-un proiect polonez, care mi-a permis să instalez panourile fotovoltaice. Energia electrică produsă de instalația fotovoltaică este utilizată de către întreprindere, iar surplusul de curent este vândut operatorului rețelei electrice. Mi-a fost foarte greu să primesc toate

autorizațiile și tariful pentru energia electrică produsă. Am impresia că la noi în țară nu există dorință să fie deschise mai multe afaceri de acest gen. ANRE a aprobat un tarif de doar 1,90 lei/kWh, din cauza componenței de grant. De ce ei se bagă în buzunar, fiindcă grantul este meritul meu? În țara noastră ar trebui să fie introduse subvenții pentru energia verde produsă, fapt ce ar impulsiona dezvoltarea acestui domeniu. Dacă

ar exista condiții prielnice pentru energia regenerabilă eu sunt gata să cresc puterea instalației pe care o am”, declară Grigore Prencu.

De asemenea, el se arată nemulțumit de faptul că, până la recepționarea tarifului din partea ANRE, în rețea au fost livrați 9 mii de kWh, pentru care nu va primi o remunerare din partea operatorului de energie electrică. Anterior ANRE a aprobat tarife de 1,92 lei/kWh pen-

tru instalațiile fotovoltaice. Totuși de atunci leul a înregistrat o depreciere semnificativă, ceea ce ar trebui să ducă la majorarea tarifului pentru instalațiile de producere a energiei regenerabile, în condițiile când tot echipamentul este achiziționat în valută străină.

Grigore Prencu din s. Brânzenii Noi a primit un grant prin intermediul unui proiect polonez care reprezintă aproximativ 66% din

investiția totală. Investiția personală este de aproximativ 140 mii lei sau 34% din costul total al instalației fotovoltaice de 15 kW. Aceasta va produce anual circa 45 mii kWh, ceea ce este echivalent cu aproximativ 85 mii lei anual, la tariful stabilit de ANRE. Datorită grantului, antreprenorul își va recupera investiția proprie în aproximativ doi ani.

„Fără componenta de grant, în țara noastră această investiție se recuperează în aproximativ 7 ani”, spune Andrei Cojocari, directorul tehnic la o companie electrică. Întreprinderea pe care o conduce Andrei Cojocari a efectuat instalarea acestui sistem fotovoltaic, care este de producție germană, precum și conectarea la rețeaua electrică.

În satul Brânzenii Noi a

fost anterior instalat un sistem fotovoltaic cu puterea de 20 kWh, de către Adrian Duca. El a muncit în Italia timp de 13 ani împreună cu familia și a decis să investească într-o afacere cu energia regenerabilă în Republica Moldova, după ce a citit despre strategia de dezvoltare a sectorului energiei regenerabile.

Potrivit calculului Institutului de Energetică din cadrul Academiei de Științe a Moldovei, din surse regenerabile în țara noastră se produce aproximativ 0,07% de energie electrică. Totodată potrivit angajamentelor asumate de Republica Moldova, până în anul 2020, ponderea energiei electrice verzi trebuie să atingă cel puțin 10%.

VINIFICATORII SUNT INFORMAȚI DESPRE PROGRAMUL DE RESTRUCTURARE A SECTORULUI

Unitatea responsabilă de Programul de restructurare a sectorului vitivinicol al R. Moldova „Filiera Vinului” împreună cu Federația Națională a Agricultorilor AGROinform, au organizat în luna noiembrie mai multe seminare de informare. De această dată vizitele au fost realizate în zona Codru a țării și s-au referit la posibilitățile de finanțare în cadrul sectorului vitivinicol provenite din resursele Băncii Europene de Investiții (BEI).

Potrivit lui Valeriu Moraru, expert în creditare din cadrul Unității de implementare a programului, suma totală a creditului constituie 75 milioane de euro, destinate exclusiv sectorului vinicol și industriei conexe: utilaje și accesorii pentru viticultură, echipamente și utilaje pentru vinificație, ambalaje și accesorii pentru îmbutelierea vinului.

Moderatorul seminarelor, Iurie Hurmuzachi, vicedirector AGROinform, a declarat în cadrul seminarului din Călărași că, în prezent agricultura moldovenească nu are parte de cele mai bune zile, dar lucrurile nu pot rămâne pe loc și anumite activități trebuie realizate. „Pentru susținerea agriculturii în republică se derulează mai multe programe. La moment încercăm să acoperim toată zona vitivinicolă cu informații despre „Filiera Vinului”. În primăvară am avut mai multe seminare de informare în sudul Republicii, în

asigurarea calității producției vinicole fabricate și îmbunătățirea calității și consistenței vinului, de la calitatea podgoriilor până la ambalarea finală și livrarea produselor. „Prin acest program de creditare s-a dorit să se amelioreze situația producătorilor de vin după embargoul din 2006 impus de Rusia. Atunci multe întreprinderi au dat faliment, iar acest credit care a venit în condiții foarte avantajoase, este benefic pentru producători”.

Expertul le-a spus celor prezenți că pentru a putea cucerii piețe noi, trebuie să producem un vin mai calitativ, iar pentru aceasta este nevoie de restructurat sectorul prin procurarea utilajelor performante care vor îmbunătăți

plantațiilor de viță de vie. Pentru industria conexă pot fi finanțate producerea de utilaje și accesorii pentru viticultură, a echipamentelor și utilajelor pentru vinificație, a ambalajului și accesorilor pentru îmbuteliere. Nu sunt eligibile activitățile de plantare a viței de vie struguri de masă și nici proce-

rarea sau arenda terenului agricol.

Suma minimă de finanțare este de 25 000 euro pentru un beneficiar. Pentru defrișarea viței de vie se acordă până la 1000 de euro pentru un hectar, iar pentru plantarea viței de vie – până la 10000 pentru un ha. Pentru o companie vinicolă, în cazul că vrea să-și reutilizeze întreprinderea, suma maximă de care poate beneficia este de 5 mln euro, iar pentru

următoarele: termenul maxim de creditare este de 10 ani, perioada maximă de grație este de 4 ani, rata medie a dobânzii în euro este 5-6 % anual și în lei de 8-9 %. Timp de patru ani se achită doar dobânda, corpul creditului începe să fie achitat din anul 5. Până în prezent, toate creditele au fost solicitate în euro.

Ecaterina Caplevatchi, expert în creditare, a făcut o prezentare despre condițiile de finanțare în caz de leasing. Condițiile de finanțare sunt: termenul maxim 10 ani de zile, perioada maximă de grație – 4 ani, rata medie a dobânzii în euro – 9-10 % anual. „Termenul de finanțare în leasing nu trebuie să depășească durata de exploatare utilă a mijlocului fix”, susține ea.

Printre categoriile de bunuri pentru finanțare în leasing sunt: echipament/utilaj vitivinicol și cel destinat companiilor conexe; autovehicule și mijloace de transport destinate pentru ramura vitivinicolă; tractoare și combine pentru lucrări vinicole; diverse unelte și utilaje de producere, ambalare, depozitare.

Potrivit ei, etapele principale de obținere a finanțării sunt mai multe. Este necesar să depuneți formularul de participare către Unitate, apoi cererea de finanțare către Instituția parteneră. După care prezentați proiectul investițional către Unitate. Ulterior are loc emiterea avizului de eligibilitate a proiectului de către Unitate și urmează examinarea și aprobarea proiectului de mai multe instituții. Ultimă etapă este finanțarea și monitorizarea procesului de implementare a proiectului.

Printre facilitățile fiscale a Programului amintim despre aplicarea TVA la cota „zero” pentru livrarea pe teritoriul țării și importul mărfurilor, lucrărilor și serviciilor; scutirea de taxe vamale la importul mărfurilor și serviciilor; scutirea de plată pentru efectuarea procedurilor vamale la importul mărfurilor și serviciilor.

În cadrul Programului, din 2012 până în 2015, au fost aprobate și finanțate 38 de proiecte. Soldul disponibil acum este de 34,8 mln euro, iar perioada de valorificare până în decembrie 2017.

Arina ROȘCA

asa-numita zonă a Valului Traian, iar acum atragem atenția zonei Codru”. Potrivit lui, pe piața creditelor din republică s-au întâmplat multe lucruri negative în ultimul timp, dar condițiile pe care le oferă Programul de restructurare a sectorului vitivinicol sunt avantajoase și nu au suferit schimbări.

MODERNIZAREA SECTORULUI – UNUL DIN OBIECTIVE

La Călărași și Strășeni, în fața a peste 30 de vinificatori și viticultori, expertul Valeriu Moraru a prezentat obiectivele Programului de finanțare. Astfel, se dorește restructurarea sectorului vitivinicol și a industriei conexe, diversificarea piețelor de desfacere prin

considerabil calitatea produselor.

În cadrul Programului, de finanțare pot beneficia producătorii de struguri tehnici, producătorii de vin, de material săditor viticol, de utilaj vitivinicol, ambalaj, etichete și alte accesorii. Printre activitățile eligibile în sectorul vinicol enumerăm: dezvoltarea cramelor și sălilor de degustare a vinului; reutilizarea întreprinderilor vinicole existente; reutilizarea laboratoarelor existente din sector; construcția și reconstrucția halelor de producere. În sectorul viticol, activitățile eligibile sunt: tehnologizarea procesului de producere a strugurilor; sisteme de protecție antigrindină/antiîngheț; plantarea viței de vie soiuri tehnice; producerea materialului săditor viticol; restructurarea podgoriilor prin defrișarea și înnoirea

companiile viticole, adică crescătorii de struguri, dacă vor să își cumpere utilaje pentru cules sau altceva, până la 2 mln. euro. „Cea mai mare sumă de care a beneficiat o companie de vinuri este de 4

CONDIȚII AVANTAJOASE DE CREDITARE

După ce se dosarul este aprobat de BEI, banii vin în cont la Unitate, apoi la Banca Parteneră și de acolo la producător în cont, ca și beneficiar final. Procedura poate dura între o lună și jumătate de an. „Nu am avut nici un dosar respins de BEI. Toate dosarele le-am pregătit în așa fel pentru a nu avea refuzuri. Absolut toate companiile care au aplicat au fost finanțate”, spune V. Moraru.

Condițiile de creditare sunt

VA FI RELUAT INTEGRAL COMERȚUL CU RUSIA?

Rusia ar putea cumpăra de la noi, produse care le importă acum din America Latină. Problemele ce țin de exportul producției agricole moldovenești continuă să persiste, inclusiv din cauza refuzului colegilor de la Chișinău de a recunoaște existența Uniunii Vamale, consideră reprezentanții din cadrul „Rosselhoznadzor”.

„Acel pas înapoi în chestiunea reluării volumului precedent de exporturi de produse agricole moldovenești în Rusia s-a produs din cauza că, de facto, Chișinăul a refuzat să recunoască existența Uniunii Vamale, a declarat Aleksei Alekseenko, directorul adjunct al „Rosselhoznadzor”, în cadrul videoconferinței Moscova - Chișinău, care a avut loc la centrul de presă al Agenției de Știri Sputnik.

„Atunci când am discutat cu conducerea serviciilor abilitate ale Moldovei, care trebuiau să ofere garanții pentru calitatea produselor agricole, ne-am lovit de niște dificultăți neașteptate. Noi pregătiserăm un protocol care conținea un punct cu privire la garantarea de către Moldova a îndeplinirii normelor prevăzute de legislația Rusiei și a Uniunii Vamale cu privire la siguranța producției.

Colegii noștri au spus că vor respecta toate acordurile, însă au refuzat să semneze acest protocol. Refuzul lor era motivat prin faptul că ei nu recunoșteau existența Uniunii Vamale”, a menționat Alekseenko.

Potrivit acestuia, în același timp partea rusă a obținut de la autonomia găgăuză garanțiile de securitate în privința exportului produselor agricole. „Există perspectiva reluării volumului precedent de expor-

turi în Rusia și aceasta este foarte interesantă. Comerțul nostru ar putea completa economiile țărilor noastre. De exemplu, Rusia ar putea achiziționa din Moldova produsele pe care le importă la ora actuală din America Latină”, a spus Alekseenko. El a adăugat că relațiile economice dintre țări trebuie să se construiască pe baza unui pragmatism liber, iar toate celelalte interese, inclusiv politice, să fie lăsate la o parte.

Relațiile economice dintre Moscova și Chișinău s-au înrăutățit în vara anului 2014 când Parlamentul Republicii Moldova a ratificat Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană. Con-

form acestui Acord, RM trebuie să-și deschidă integral piața pentru mărfurile europene. Rusia, având temeri că mărfurile din UE vor fi reexportate în CSI și în țările Uniunii Vamale prin Moldova, a interzis importul unor produse moldovenești, inclusiv carne și vinuri, cu excepția celor din Găgăuzia și Transnistria. În februarie 2015, „Rosselhoznadzor” a permis importul merelor moldovenești, iar din luna august alte șapte companii au putut să exporte fructe în Rusia. În septembrie, s-a dat undă verde livrărilor de mere, pere, gutui, caise și piersici în Rusia pentru încă 46 de întreprinderi din republică.

CEHIA IMPORTĂ CEL MAI MULT VIN DIN MOLDOVA

Din cele 28 de state membre ale Uniunii Europene (UE), Cehia este cel mai mare importator de vinuri din Moldova. „Importăm anual în jur de 10 mil. litri atât în vrac, cât și în sticle», a subliniat de curând Ambasadorul Republicii Cehe în Republica Moldova, Jaromir Kvapil. „În Cehia există câteva fabrici de vinuri în sudul regiunii Moravia. Un vinificator din Moravia chiar a studiat la Chișinău și este interesat să importe vin din Moldova. În general, vinurile moldovenești sunt înalt apreciate de consumatorii cehi. Republica Moldova este, de asemenea, cunoscută consumatorilor cehi grație importurilor de prune, nuci, fructe proaspete și conserve”, a adăugat diplomatul.

Exelența Sa a venit să menționeze că „schimbarea frecventă a legislației fiscale” face dificilă lansa-

rea unei investiții de lungă durată în Moldova, iar o altă problemă este, după el, piața de desfacere destul de mică. „Ar trebui să extindeți oferta și astfel veți reuși să atrageți mai multe investiții”.

Întrebat de ziariști despre posibilitatea intrării pe piața bancară a instituțiilor financiar-bancare sau fonduri de investiții din Cehia, Ambasadorul a explicat că în prezent situația de pe piața financiar-bancară a R. Moldova este destul de

dificilă, respectiv este greu de spus când băncile din Cehia, și din UE în general, ar putea manifesta interes pentru piața moldovenească. Totuși, ambasadorul a menționat faptul că unul dintre cei cinci membri ai Comitetului executiv al unei bănci din republică este un ceh.

Conform datelor oferite de Biroul Național de Statistică, volumul operațiilor comerciale dintre Republica Moldova și Republica Cehă, pentru lunile

ianuarie- august 2015, constituie 57,4 mil. dolari SUA. „Companiile cehe lucrează mai mult prin firme intermediare. În plus, dat fiind piața de desfacere relativ mică, nici nu există o strictă necesitate de a deschide filiale”, a adăugat diplomatul.

Jaromir Kvapil a menționat că astăzi, volumul operațiilor comerciale dintre cele două țări este de 80 mil euro anual, importurile din Cehia în RM depășind exporturile moldovenești în Cehia. „Sunt convins, însă, că pe parcurs vom fi în stare să majorăm considerabil atât exporturile din Cehia în RM, cât și pe cele din RM în Cehia. Sunt, de asemenea, convins că Cehia ar putea ajuta RM în procesul de irigare în agricultură, la epurarea apelor uzate și decontaminarea solului poluat și nu numai în cadrul proiectelor de dezvoltare”.

PESCUITUL INDUSTRIAL INTERZIS ÎN RÂURILE PRUT ȘI NISTRU

Ministrul în exercițiu al Mediului, Valeriu Munteanu, a semnat un ordin cu privire la interzicerea pescuitului comercial în râurile Nistru și Prut în anul 2016. Într-un interviu, ministrul a declarat că decizia a fost luată ca urmare a numeroaselor încălcări, cum ar fi depășirea înzecit a cotelor de pescuit. „Anual oferim o cotă de 60 tone pentru pescuitul industrial. Din păcate, în râuri este prins cu mult mai mult pește. Potrivit datelor preliminare, este vorba despre

600-1200 de tone anual”, a explicat Valeriu Munteanu.

Potrivit spuselor sale, interdicția totală asupra pescuitului industrial va restabili resursele piscicole ale râurilor principale din Republica Moldova. „Interdicția nu se răsfrânge asupra pescuitului sportiv și amator, când pescarul aruncă una sau două undițe în scopuri personale. Pescuitul masiv al agenților economici a dus la scăderea dramatică a biodiversității piscicole”, a spus ministrul.

NOI GRANTURI PENTRU GRUPURI DE HORTICULTORI

Comisia de evaluare a dosarelor din cadrul Programului de granturi investiționale „Acces la piețele de desfacere” al proiectului Agricultură Competitivă în Moldova (MAC-P), a aprobat spre finanțare încă 2 granturi în valoare totală de \$571,8 mii, pentru grupurile de producători horticoli din Ocnița și Ialoveni. „Aceste 2 dosare au fost depuse în cadrul ultimului apel al Programului de granturi

lansat în septembrie curent, data limită al căruia fiind 31 decembrie 2015. Pentru accelerarea procesului de aprobare a granturilor, a fost luată decizia de a fi examinate dosarele pe parcursul parvenirii acestora. Astfel, cel puțin o parte din agricultori își vor putea lansa construcțiile până la finele anului”, a specificat Olga Sainciuc, coordonatorul Programului de granturi.

Astfel, Comisia a aprobat acordarea grantului

în valoare de \$293.5 mii grupului de producători VISAD FRUCT din satul Lincăuț, r-1 Ocnița. Cei 6

fondatori ai cooperativei au creat un proiect investițional în valoare de \$787,5 mii, care prevede construc-

ția unui depozit frigorific cu o capacitate de păstrare 800 tone, instalarea unei linii de sortare capabile să proceseze 5 tone de mere pe oră și procurarea unui stivuitor.

Al doilea grant aprobat este de \$278 mii și este solicitat de 6 membri ai cooperativei agricole din staul Costești, r-1 Ialoveni. Aceștia, sunt specializați în struguri de masă. Proiectul investițional al fermierilor prevede construcția unui

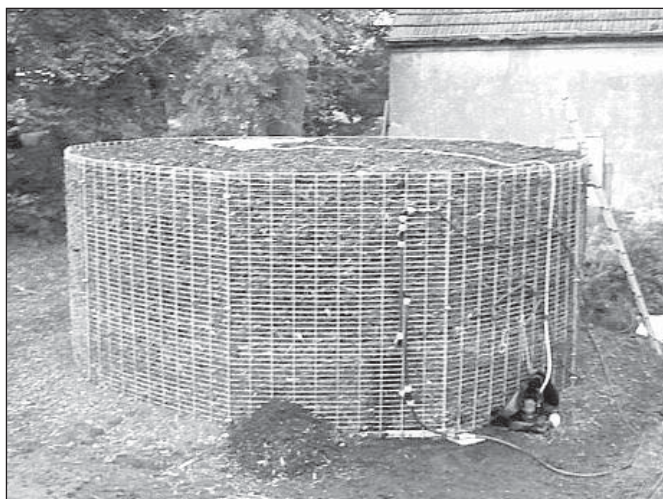
depozit frigorific de 390 tone și instalarea unei linii de sortare cu o capacitate de sortare de 2 tone/oră. Bugetul total al proiectului - \$743,3 mii. „Fermierii din Costești au și accesat grantul, datorită resurselor proprii disponibile. Apropos, satul Costești este eminent prin faptul, că s-ar putea să fie unicul sat din Moldova în care sunt amplasate trei depozite frigorifice dotate cu linii de sortare”, a menționat Olga Sainciuc.

CEA MAI IEFTINĂ SURSĂ DE ÎNCĂLZIRE IARNA

Centrala verde este cea mai ieftină sursă de încălzire pe care și-o poate construi singur orice gospodar. Centrala bio cu compost este o invenție atribuită francezului Jean Pain (1928-1931) și poate fi construită de către oricine, cu o investiție minimă. Sistemul inovativ pe bază de compost poate să asigure fermei, casei de la țară și solarului toată căldura și apa caldă necesară pe timp de iarnă, facilități generate în mod 100% natural.

La baza centralei verzi se află, așa cum vă puteți da seama, proprietatea compostului de a genera căldură, temperaturile din interior putând atinge și 65 de grade Celsius. Mai este nevoie de o pompă, de țevă și de plasă de oțel, iar sistemul bio poate asigura nevoile de încălzire pentru o suprafață de 1.500 de metri pătrați, timp de cel puțin 12-16 luni – după care compostul trebuie schimbat. Dimensiunea standard recomandată pentru acest sistem este cea cu un diametru de 5 metri și înălțime de 2,5 metri.

Sistemul este folosit în multe gospodării și ferme din întreaga lume, iar în străinătate se organizează chiar și seminare în care toți cei interesați învață cum să își construiască singuri sursa de apă caldă și căldură. Ca și material de bază apreciat ca fiind cel mai eficient, fermierii europeni recomandă frunzele și lemnul tocat de foioase (se pot folosi ramurile rămase în urma lucrărilor sezoniere din livezi sau parcuri). Cel mult 15% din compost poate fi reprezentat de lemn de pin, considerat mult prea „acru”

pentru microorganismele „angajate” în descompunere. În general, ca materiale de bază se folosește lemn verde bine tocat, o țevă care conduce ușor căldura, o pompă și oțel de construcție folosit la garduri sau chiar gard din oțel galvanizat. Odată ce lemnul este tocat, ridicarea sistemului se poate face în doar 6 ore, dacă se folosește și tractor cu un încărcător de mici dimensiuni.

CUM SE CONSTRUIEȘTE

Deloc de ignorat, centrala este construită având la bază o folie de plastic groasă, precum cele folosite la amenajarea iazurilor și care va asigura mai ales succesul primei faze de amenajare, când compostul este bine alimentat cu apă pentru a determina putrezirea lemnului. Peste folia de plastic se pune lemn tocat, apoi țeava în formă circulară și fixată de structură pentru

a-și menține forma concentrică. Se repetă apoi procedeul pentru alte patru straturi de țevă și cinci de lemn tocat (ultimul deasupra).

În privința secretelor care asigură funcționarea centralei cu compost, fermierii francezi spun că este important ca lemnul să nu fie tocat foarte fin, pentru ca bucățile să permită oxigenarea în interior și stimularea procesului de descompunere. Un alt element important este udarea permanentă în primele patru zile, în așa fel încât compostul să fie cel puțin 70% bine înmuiat. Se pare că o greșeală frecventă ce poate da peste cap planurile fermierului este ca acesta să nu ude suficient sau să nu aibă lemn crud în componența centralei. Frumusețea acestui sistem este că materialele inițiale – țeava, gardul, pot fi refolosite timp de 10-15 ani, cu aceeași eficiență.

APLICAREA CORECTĂ A GUNOIULUI DE GRAJD

Gunoiul de grajd este cel mai prețios îngrășământ, având în conținut întregul complex de nutrienți necesar plantelor cultivate. În plus, este considerat un îngrășământ universal, corespunzător pentru toate plantele de cultură și pentru toate tipurile de sol. Se folosește cu precădere pe solurile sărace în humus, pe cele nestructurate sau cu structură degradată, pe cele grele (argiloase) pe care le afânează, pe cele ușoare (nisipoase) la care le îmbunătățește caracteristicile de reținere a apei.

Din azotul pe care îl consumă din furaje, bovinele folosesc 20% pentru întreținere, 20 % trece în laptele pe care îl produce și 60% trece în gunoiul de grajd/urina produsă. Din fosforul pe care îl consumă din furaje,

același procent de 60% trece în gunoiul de grajd/urina produsă, în timp ce potasiul trece în proporție de 75%.

Gunoiul de grajd proaspăt trebuie împrăștiat pe câmp și încorporat în sol prin arătură. Fertilizarea cu gunoi de grajd se recomandă a fi făcută de către fermierii care cunosc

carențele pământului pe care îl lucrează, deci efectuează periodic analize de sol. Perioada când se aplică gunoiul de grajd variază în funcție de când urmează să fie înființate culturile, cât mai devreme posibil, în cadrul perioadei de creștere a culturilor, pentru a maximiza preluarea nutrienților de

culti și a minimiza riscul poluării. În fiecare an, cel puțin jumătate din cantitatea de gunoi rezultată în timpul iernii, trebuie împrăștiată până la 1 iulie, iar restul până la 30 septembrie. Atenție: nu se aplică gunoi în perioada cuprinsă între apariția primului și ultimului îngheț.

APLICAREA GUNOIULUI DE GRAJD

Gunoiul se administrează de regulă toamna, la lucrarea de bază a solului (prin arătură cu întoarcerea brazdei), în condiții meteorologice favorabile, în special pe timp noros și cu vânt slab. Pe măsură ce gunoiul se împrășteie, terenul este arat cu plugul, care ameste-

că și încorporează bine gunoiul. Încorporarea se face mai adânc, până la 30 cm, pe terenurile ușoare (nisipoase) și în zonele secetoase și mai puțin adânc, până la 18- 25 cm pe terenurile grele, reci și în regiuni umede. În zonele mai umede se poate administra și primăvara. Eficiența gunoiului de grajd este mai mare dacă se completează prin amestec cu îngrășăminte minerale, în special cu cele fosfatice. Aceasta permite și reducerea normelor de aplicare, fără ca sporul de producție să scadă.

Pentru fermierii care au animale, aplicarea gunoiului de grajd nu presupune costuri suplimentare. De precizat, că un aport important este adus de microelementele ce se regăsesc

în gunoiul de grajd de care plantele au nevoie și nu se regăsesc în îngrășămintele chimice. Pe de altă parte, dacă se fac completări nu toate îngrășămintele minerale se pot aplica împreună cu gunoiul de grajd. De exemplu, azotații de amoniu, calciul și sodiul, clorura de amoniu, ureea sau zgura lui Thomas nu se recomandă să fie aplicate împreună cu gunoiul de grajd. Sărurile potasice, naturale sau de sinteză, fosforitele, superfosfatul și sulfatul de amoniu se pot administra împreună cu gunoiul de grajd. Unele culturi, cum ar fi cerealele păioase, cartofii timpurii, sfeclă roșie, ceapă, mazărea, mărul și altele, utilizează cel mai bine gunoiul în anul al doilea de la aplicare.

MAȘINA CU CARE POȚI FERTILIZA CÂMPURILE CU APĂ

„Rosa” – împrăștiatorul cu autopropulsie pe anvelope OS-1 este echipamentul agricol care a atras multe priviri la ediția din acest an a târgului „Indagra”. Adusă la București direct de inventatorul său din Belarus, inginerul Aleksander Yanciuc, mașina agricolă a fost vândută la câteva ore de la deschiderea târgului. Un fermier cu 3.000 de hectare din Giurgiu a plătit imediat suma de 40.000 de euro (plus TVA) pentru a avea

în fermă utilajul care ține loc și de avion, a precizat inventatorul.

Particularitatea echipamentului „Rosa” este dată de roțile elastice cu presiune joasă, ce permit lucrul în câmp în condiții de umiditate ridicată în sol, dar și pe câmpurile cu culturi răsărite, aflate în faza de înfrățire, fără a lăsa urme tehnologice. „Noi spunem că ține loc de avion, numai că e mult mai ieftină. Nu tasează solul și nu

distruge planta așa că poate fi folosită imediat după perioada de germinație de primăvară, adică după topirea zăpezii. Cu „Rosa” nu avem probleme cu noroiul și putem lucra să hrănim grâul în perioada optimă”, a declarat inginerul Aleksander Yanciuc.

Împrăștiatorul de îngrășămintă „Rosa” a fost patentat în Belarus încă din 2005, însă abia anul acesta și-a făcut intrarea în Europa, după 1.000 de

unități vândute în țara natală și alte 150 în Ucraina. Cu totul, echipamentul cântărește o tonă și jumătate și are o viteză de lucru la sol de 25-30 km/h, în timp ce viteza de deplasare atinge 50 km/h. „Având în vedere anvelopele folosite, nu recomandăm deplasarea mașinii decât în câmp, iar pe șosea noi îi sfătuim pe fermieri să folosească un trailer sau alte anvelope”, explică inventatorul din Minsk.

SCĂPAȚI DE ASTENIA DE IARNĂ

Zilele mai scurte, absența prelungită a soarelui și frigul, sunt o problemă serioasă pentru unii oameni. Multe persoane se simt în această perioadă obosite și triste. Odată cu sosirea anotimpului rece, organismul uman necesită adaptare la temperaturile scăzute ale aerului și la durata scurtă a zilei. Dacă vă simțiți permanent obosit și e micșorată pofta de mâncare, este posibil să vă confrunțați cu astenia de iarnă.

Potrivit specialiștilor din cadrul Centrului de Sănătate Publică Chișinău, astenia care apare odată cu perioada rece se caracterizează prin iritabilitate, lipsă de energie, oboseală, epuizare fizică și psihologică, tristețe, modificări frecvente ale dispoziției, tulburări de somn, de atenție și de concentrare, scăderea imunității, iar în unele cazuri și depresie. Situațiile mai grave se caracterizează prin momente scurte de pierdere a memoriei și tensiune arterială scăzută. Astenia poate apărea la orice vârstă, dar mai des apare la persoanele cu un stil de viață activ și stresant; la oamenii ce locuiesc în zonele unde zilele de iarnă sunt foarte scurte sau sunt schimbări în cantitatea de lumină naturală primită pe parcursul tuturor anotimpurilor; de asemenea la cei ce au un program haotic și activează fără odihnă și exerciții fizice.

Mai puțin soare și mai puțină lumină înseamnă producerea unei cantități mai mici de hormoni care reglează dispoziția, lăsându-ne într-o stare ușor depresivă. Mișcarea constantă este o soluție. Pentru prevenirea stărilor de

acest gen, specialiștii ne recomandă să fim activi și în sezonul rece, chiar dacă nu prea avem dispoziție, să nu intrăm în hibernare și să facem exerciții fizice în aer liber sau la sala de sport. Ar fi optimal în perioada aceasta, zilnic sau măcar de trei ori pe săptămână, să faceți exerciții de gimnastică.

TRATAMENTUL PRIN ALIMENTAȚIE

Sunt o mulțime de alimente care ne pot ajuta să combatem astenia de iarnă, iar o schimbare în dietă ne poate ajuta să ne simțim mai bine. Este necesară mai multă vitamină D, spun specialiștii. Tratarea deficienței de vitamină D poate îmbunătăți starea celor care suferă de depresie. Cum o mare parte din vitamina D o luăm atunci când stăm la soare, iarna ne este mai greu să facem acest lucru. Putem să adăugăm, însă, vitamina D prin meniul zilnic: cereale pentru micul dejun, lactate, ouă, pește (sardine, hering sau somon). Pe lângă bună dispoziție aceste alimente aduc și un plus de energie și un sistem imunitar mai puternic.

Iarna suntem tentați să mâncăm mai mult și să tânjim după carbohidrați. E bine să îi ocolim, pentru că vor crește nivelul zahărului în sânge și să alegem varianta plăcută a alimentelor bogate în fibre: fructe, legume, orez brun sau ovăz. Sunt carbohidrați buni care previn

schimbările de dispoziție de peste zi. Specialiștii ne spun să consumăm alimente sărace în grăsimi și să utilizăm remedii naturale cum sunt: mierea de albine, lăptișor de matcă, echinacea, propolis ș.a.

Starea de astenie poate fi favorizată de deficitul de Magneziu, pe care putem să-l obținem din migdale, mere, nuci, avocado, orez brun, rădăcină de țelină, curmale, pește. Sursele bogate în vitamine și enzime

O soluție ieftină în perioada aceasta sunt citricele, care conțin o cantitate importantă de Vitamina C, antioxidanți, nutrienți, care asigură un sistem imunitar mai puternic. O portocală conține diverși fitonutrienți, care oferă multe beneficii organismului uman: au proprietăți antitumorale și imunomodulatoare. Pentru recăpătarea tonusului pozitiv în perioada dată e necesar de eliminat grăsimile din alimentație cu înlocuirea lor prin consumul legumelor, fructelor, produselor lactate și cărnii slabe. Zincul și magneziul contribuie la menținerea stării generale a organismului, inclusiv și a aspectului strălucitor al părului și al pielii. Bogate în aceste minerale sunt peștele, germenii de grâu, semințele și sămburii.

sunt fructele și legumele crude, semințele încolțite. Unul din remediile naturale contra asteniei de toamnă este dovleacul, care este util pentru sănătatea sistemului nervos. El poate fi consumat crud, copt sau fiert, e benefic datorită efectului sedativ. Inclusiv dovleacul este o sursă importantă de betacaroten, unul dintre cei mai puternici antioxidanți naturali și conține vitaminele B1, B2, B3, B5, B6,

B9 cu funcție de protejare împotriva stărilor de oboseală excesivă.

De asemenea, toamna organismul are nevoie de alimente bogate în vitaminele și mineralele: B, C, Mg, Fe, Zn. Cele mai benefice produse bogate în cele menționate sunt: cerealele integrale, fasolele, pătrunjelul, conopida, varza, sfecla, nucile, strugurii, algele marine, smochinele, ouăle, ficatul și carnea roșie.

ZIUA NAȚIONALĂ FĂRĂ FUMAT

Pentru al treilea an consecutiv la 19 noiembrie în Republica Moldova a fost marcată Ziua Națională fără fumat. Evenimentul a avut scopul de a sensibiliza populația referitor la riscurile fumatului și beneficiul renunțării la fumat.

În secolul XX, epidemia de tabagism a condus la decesul a circa 100 milioane de oameni. Fumatul este responsabil pentru cel puțin șase boli netransmisibile grave: boli ale sistemului cardiovascular, ale sistemului respirator, cancerul, cerebrovasculare, boala obstructivă cronică a plămânilor, ateroscleroza. Peste 10-12% din totalul de decese în țara noastră (circa 4500-5000 de persoane), sunt atribui-

te anual fumatului sau expunerii la fumul de tutun. Fumătorii mor cu 10-15 ani mai devreme ca nefumătorii, iar fiecare al 2-lea fumător moare de o boală cauzată de fumat. Cel puțin 4 din 10 adolescenți moldoveni sunt în ambianța persoanelor care fumează în locurile publice. Mai mult de ¼ din ei sunt supuși fumatului pasiv la domiciliu. În Europa, bolile condiționate de fumat fac anual peste 650000 victime, dintre acestea 80000 de decese sunt cauzate de fumatul pasiv.

RECOMANDĂRI PENTRU RENUNȚAREA LA FUMAT:

- Calculați câți bani cheltuiți dacă fumați. Economisiți banii pe care îi cheltuiți pe țigări și oferiți-vă un cadou din ei drept recompensă pentru voință;
- Consumați fructe și legume proaspete. Acestea vor ajuta la purificarea organismului și în același timp la menținerea siluetei;
- Faceți multă mișcare, încercați să practicați un sport, iar astfel veți fi sustras de la fumat;
- Fiți hotărât și perseverent. Dacă nu reușiți de la început, nu vă descurajați și încercați în continuare. Fiecare încercare va mări șansele de renunțare la fumat;
- Recurgeți la ajutor dacă aveți nevoie. Discutați cu medicul, cerându-i sfatul;
- Planificați-vă să nu mai fumați. Stabiliți o zi din calendar, pregătiți-vă pentru aceea zi. Faceți din ea o zi deosebită, încercați să faceți ceea ce vă place;
- Înlăturați orice tentație - evitați si-

tuațiile în care știți că veți fi tentați să fumați, eliminați lucrurile care vă pot reaminti de fumat (țigări, scrumiere, brichete);

- Dacă vi se pare greu să renunțați dintr-o dată, încercați să vă lăsați treptat. Pentru început alegeți doar o zi pe săptămână în care să nu fumați;
- Petreceți mai mult timp cu prietenii nefumători și încercați să vă mențineți ocupat;
- Anunțați-vă familia și prietenii că vă lăsați de fumat. O promisiune făcută publică vă va ambiționa;
- Când simțiți nevoia de a fuma, cel mai important lucru este să faceți altceva în acel moment, ceva plăcut care să vă capteze interesul. Încercați să alungați monotonia, căci așa veți evita situațiile în care veți simți nevoia de țigară;
- Nu fumați „doar o țigară” din cauza unei crize temporare și nu căutați scuze pentru a trage „doar un fum”. O țigară poate fi pasul spre altele.

FERMIERII EUROPENI PROTESTEAZĂ

Fermierii europeni au ieșit în stradă la mijlocul lunii noiembrie. Crescătorii de bovine sunt supărați din cauza prețului mic de comercializare a laptelui și, spun ei, le este pusă astfel în pericol activitatea din fermă. „Politica Uniunii Europene ne arde banii” este sloganul cel mai dur cu care au ieșit în stradă agricultorii din Germania.

Chiar dacă au primit avansul din subvenții, în comparație cu agricultorii din România, fermierii din nouă țări din Uniunea Europeană au ieșit în stradă. În Franța, Italia, Irlanda, Danemarca, Spania, Olanda, Lituania, Elveția și Germania au avut loc manifestații puter-

nice, dar care nu au evoluat în demonstrații violente, potrivit Consiliului European al Laptelui.

Fiecare țară și-a ales un slogan sub care a desfășurat acest protest. De exemplu, fermierii din Germania au fost cei mai vocali: ei au spus că politica UE le arde

banii. Italia a spus stop prețurilor incorecte, în timp ce în Lituania, agricultorii au

afișat mesajul: „A fi sau a nu fi!” Fermierii au cerut dema-

rarea unui program de responsabilizare a pieței ca un instrument care să acționeze

pentru diminuarea crizei. Crescătorii de bovine acuză politică UE că le ignoră problemele și că nu constientizează că sunt mulți fermieri care luptă cu disperare să supraviețuiască pe piață. Agricultorii francezi ar putea fi numiți campioni ai protestelor, au organizat nu mai puțin de 500 de acțiuni, în decurs de aproximativ 2 luni, nemulțumiți de prețurile la lapte și carne. Manifestațiile au fost violente, de la arderea cauciucurilor pe autostrăzi până la paralizarea Parisului cu peste 2.000 de tractoare.

CONSUMUL CĂRNII DE MIEL VA CREȘTE

Pentru a putea dezvolta sectorul cârnii de oaie, crescătorii trebuie să beneficieze de un preț care să le acopere costul de producție. Mai mult decât atât, oficialii de la Bruxelles ar trebui să reducă și presiunea importurilor pentru acest sortiment de carne, a anunțat recent, în cadrul unui comunicat, organizația Copa Cogega.

„Este important să ne asigurăm că sectorul ovinelor are un viitor viabil în UE, având în vedere că acesta contribuie la dezvoltarea economiilor din zonele rurale. De asemenea, oile au un rol important și pentru mediu, cu ajutorul lor fiind menținute hectare importante de pășuni. Este așadar nevoie să dezvoltăm producția și consumul cârnii de oaie la nivel comunitar. Pentru acest lucru trebuie să ne asigurăm că prețurile de comercializare acoperă costurile de producție ale crescătorilor. N-ar trebui să uităm nici de importurile de carne de oaie, care totalizează în prezent aproape 15%. În viitor vom putea asista la o creștere a consumului de carne de ovine, la nivel mondial. Prin urmare, există

oportunități deosebite pentru acest sector”, a declarat președintele grupului de lucru pentru carnea de ovine din cadrul Copa Cogega, Charles Sercombe.

Pentru a avea un sector de ovine performant și viabil, organizația Copa Cogega a propus și o serie de recomandări: promovarea cârnii de miel și crearea unor noi rețete pentru acest sortiment de carne, creșterea transparenței prețurilor în cadrul lanțului alimentar, reducerea birocrăției care împiedică inovarea în acest domeniu, sprijinirea economică a crescătorilor care au efective afectate de atacurile animalelor sălbatice.

RUSIA ÎNĂSPREȘTE CONTROLUL ASUPRA ALIMENTELOR DIN TURCIA

Rusia a decis să înăsprească controalele asupra produselor agricole și alimentare importate din Turcia, făcând trimitere la încălcarea normelor sanitare, a anunțat zilele trecute ministrul rus al Agriculturii, la câteva zile după doborârea unui avion militar rusesc de către aviația turcă. „Având în vedere încălcările repetate ale standardelor rusești de către producătorii turci, Guvernul rus a cerut de la Rosselkhoznadzor (Autoritatea Federală Sanitar-Veterinară din Rusia) să instituie un control mai strict asupra produselor agricole și alimentare din Turcia, precum și să demareze controale su-

plimentare la frontieră, dar și în locurile de producție directă din Turcia”, a declarat ministrul rus al Agriculturii, Alexandr Tkachev.

Potrivit acestuia, aproximativ 15% din produsele agricole turcești nu respectă standardele rusești, iar de la începutul anului au fost 40 de cazuri în care în produsele turcești de origine

animală au fost identificate reziduuri de substanțe interzise și nocive. Potrivit dateelor oficiale, anul trecut Rusia a importat din Turcia produse agricole și alimentare în valoare de 1,7 miliarde de dolari, în timp ce exporturile rusești de produse agricole și alimentare spre Turcia au crescut cu 30% până la 2,4 miliarde de dolari.

ALBANIA INTERZICE TĂIEREA COPACILOR

Albania a decis să adopte o măsură fermă pentru a-și proteja pădurile: interzice complet tăierea copacilor timp de 10 ani. Albania va adopta o lege care interzice total timp de zece ani tăierea arborilor, precum și comerțul și exportul de lemn, pentru a proteja astfel pădurile a căror suprafață a scăzut dramatic în această țară, ca urmare a defrișărilor masive, a anunțat guvernul de la Tirana.

„Suntem obligați să luăm această decizie, aparent drastică, din cauza situației nefavorabile cu care ne confruntăm de peste 40 de ani”, a declarat ministrul alba-

nez al mediului, Lefter Koka, subliniind că exploatarea resurselor forestiere ale țării a fost excesivă în toată această perioadă. Inițiativa executivului este cuprinsă într-o nouă lege a pădurilor, ce va fi supusă votului parlamentului în zilele următoare.

În anul 1991 Albania avea circa 1,5 milioane de hectare de păduri. De atunci, sute de mii de hectare au fost defrișate masiv, dintre care 200.000 au fost distruse ireversibil. Principalele cauze ale acestei situații sunt proasta gestiune, tăierea ilegală a arborilor, construcțiile ilegale în zonele împădurite și incendiile frecvente.

NOUA ZEELANDĂ INTERZICE PESCUITUL ÎN CEA MAI MARE REZERVAȚIE MARINĂ

Apele din nordul Noii Zeelande sunt pe cale să devină cea mai mare arie marină protejată, cu o suprafață comparabilă cu cea a Franței, zonă unde pescuitul și exploatarea miniere vor fi total interzise, potrivit declarației făcute de premierul neo-zeelandez la summitul ONU.

Rezervația oceanică Kermadec, cu o suprafață de 620.000 de kilometri pătrați, va cuprinde un lanț vulcanic submarin și va adăposti mai multe specii aflate în pericol, printre care balene, delfini și țestoase. Anunțul a luat prin surprindere reprezentanții industriei alimentare din Noua Zeelandă, îndeosebi pe cei care câștigă aproape 900 de milioane de

dolari anual din exportul de pește și fructe de mare, dar a zădărnicit și speranțele firmelor miniere care fac prospecții marine pentru viitoare exploatare.

Președintele industriei țării precum China sau Japonia. Alte țări interesate de minieră în această zonă sunt Fiji, Insulele Solomon, Tonga și Vanuatu. Inițiativa rezervației Kermadec vine după ce Australia și Noua Zeelandă au încercat să creeze

alimentare oceanice din Noua Zeelandă, George Clement, a declarat că interdicția de pescuit se va aplica și în cazul tonului, produs care se află în topul exporturilor.

Legislația pentru înfin-

o zonă similară în largul coastelor Antarcticii, dar eforturile lor au fost subminate de Rusia și de China. Alte arii marine protejate vor fi create de Marea Britanie în zona Mării Coralilor din Australia.

WWW.AGRAVISTA.MD

TE INFORMEAZĂ LA TIMP,
OFERINDU-ȚI CELE MAI BUNE
ARGUMENTE ÎN ORICE NEGOCIERE!

MUȚI PRODUCĂTORI S-AU CONVINS
**CĂ ESTE MULT MAI GREU
SĂ VINZI PRODUSUL
LA UN PREȚ CONVENABIL,
DECÂT SĂ PRODUCI**

Federația Agricultorilor AGROinform prezintă prețurile săptămânale angro la fructe și legume pe 5 piețe din Moldova

Informația despre prețurile săptămânale o puteți accesa pe www.agravista.md 26.11.2015

Denumirea produsului	Piața agricolă Edineț			Piața angro Bălți			Piața angro Chișinău (Albișoara)			Piața agricolă Ungheni			Piața agricolă Cahul		
	minim	maxim	mediu	minim	maxim	mediu	minim	maxim	mediu	minim	maxim	mediu	minim	maxim	mediu
LEGUME															
Ardei dulce	-	-	-	-	-	-	15.00	25.00	15.00	20.00	45.00	25.00	10.00	12.00	12.00
Cartofi	3.80	7.00	4.80	4.20	7.00	5.00	5.00	7.00	5.00	6.50	8.00	7.00	4.50	4.80	4.80
Castraveți	-	-	-	22.00	26.00	26.00	-	-	-	38.00	60.00	35.00	-	-	-
Ceapă albă	-	-	-	-	-	-	10.00	10.00	10.00	-	-	-	-	-	-
Ceapă galbenă	8.50	9.00	8.50	6.30	9.00	8.00	8.00	8.50	8.00	8.50	10.00	9.00	8.00	8.00	8.00
Ceapă roșie	-	-	-	-	-	-	10.00	10.00	10.00	-	-	-	-	-	-
Ciuperci Păstrăv/Veșenca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37.00	40.00	40.00	-	-	-
Ciuperci Champignon	-	-	-	30.00	30.00	30.00	-	-	-	35.00	40.00	38.00	35.00	35.00	35.00
Morcov	5.00	7.00	6.50	4.50	7.00	5.50	6.00	10.00	6.00	7.00	9.00	8.00	7.00	7.00	7.00
Ridiche neagră	6.00	6.00	6.00	4.50	5.00	5.00	5.00	6.00	5.00	6.00	7.00	6.00	6.00	6.00	6.00
Roșii de seră	-	-	-	12.00	33.00	16.00	-	-	-	20.00	30.00	20.00	15.00	15.00	15.00
Roșii de câmp	-	-	-	-	-	-	12.00	15.00	12.00	-	-	-	-	-	-
Sfeclă de masă	5.00	6.00	6.00	5.00	7.00	5.00	5.00	6.00	5.00	7.00	8.00	7.00	6.00	6.00	6.00
Usturoi	45.00	45.00	45.00	40.00	40.00	40.00	42.00	45.00	42.00	45.00	55.00	50.00	-	-	-
Varză	4.00	9.00	7.50	6.00	8.00	7.00	7.00	8.00	7.00	9.00	10.00	10.00	7.00	7.00	7.00
Varză conopidă	-	-	-	10.00	12.00	10.00	10.00	12.00	10.00	18.00	20.00	20.00	12.00	12.00	12.00
Varză de pechin	-	-	-	10.00	10.00	10.00	11.00	12.00	11.00	10.00	15.00	15.00	12.00	12.00	12.00
FRUCTE															
Banane	-	-	-	-	-	-	20.00	21.00	20.00	-	-	-	22.00	22.00	22.00
Grepfrut	-	-	-	20.00	20.00	20.00	22.00	25.00	22.00	-	-	-	-	-	-
Lămâi	-	-	-	25.00	27.00	25.00	21.00	24.00	21.00	-	-	-	30.00	30.00	30.00
Mandarine	-	-	-	20.00	25.00	22.00	20.00	24.00	20.00	-	-	-	-	-	-
Mere	5.00	9.00	6.50	4.50	9.00	5.50	6.00	8.00	6.00	6.00	10.00	8.00	6.00	7.00	6.00
Mere Golden	6.00	8.00	7.00	5.50	9.00	6.00	6.00	8.00	6.00	8.00	12.00	10.00	7.00	8.00	7.00
Mere Idared	-	-	-	5.00	6.00	5.00	5.00	6.00	5.00	6.00	8.00	8.00	7.00	8.00	7.00
Mere Richard	-	-	-	7.00	13.00	8.00	7.00	8.00	7.00	10.00	12.00	10.00	-	-	-
Miez de nucă	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80.00	120.00	115.00	-	-	-
Pere	-	-	-	-	-	-	11.00	12.00	11.00	5.00	10.00	8.00	9.00	10.00	10.00
Portocale	-	-	-	20.00	20.00	20.00	22.00	24.00	22.00	-	-	-	-	-	-
Prune	-	-	-	-	-	-	7.00	7.00	7.00	14.00	15.00	15.00	10.00	10.00	10.00
Prune uscate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25.00	35.00	30.00	-	-	-
Struguri albi de masă	-	-	-	16.00	17.00	17.00	13.00	13.00	13.00	18.00	20.00	20.00	16.00	16.00	16.00
Struguri de masă Moldova	19.00	19.00	19.00	12.00	14.00	14.00	13.00	14.00	13.00	10.00	15.00	10.00	15.00	16.00	16.00
Struguri roșii de masă	19.00	19.00	19.00	18.00	18.00	18.00	13.00	13.00	13.00	18.00	20.00	20.00	-	-	-

OFERTE COMERCIALE

Perioada 18 - 29 noiembrie 2015

OFERTE

Produs / Serviciu	Preț	Cantitate	Contacte
Floarea soarelui	8 500 MDL	200 t	s. Moldovanca, raionul Fălești; Telefon: 069694895;
Grâu alimentar	3 600 MDL	150 t	s. Moldovanca, raionul Fălești; Telefon: 069694895;
Porumb	3 400 MDL	50 t	s. Ilenuța, raionul Fălești; Telefon: 068331285;
Porumb boabe	4 000 MDL	12 t	s. Chetrosu, Drochia, Telefon: 0251 27032; Email: drtudor@yahoo.com
Purcei	400 MDL	10 unități	s. Chetrosu, r. Drochia; Telefon: 025255489; 069792045; E-mail: fortuna@rambler.ru
Cucoși		10 unități	s. Chetrosu, r. Drochia; Telefon: 025255489; 069792045; E-mail: fortuna@rambler.ru
Curcani		7 unități	s. Chetrosu, r. Drochia; Telefon: 025255489; 069792045; E-mail: fortuna@rambler.ru
Fasole		120 kg	s. Chetrosu, r. Drochia; Telefon: 025255489; 069792045; E-mail: fortuna@rambler.ru
Hulubi	500 MDL	6 unități	s. Chetrosu, r. Drochia; Telefon: 025255489; 069792045; E-mail: fortuna@rambler.ru
Vaci		2 unități	r. Drochia, s. Bulboci; Telefon: 068119714;
Viței		4 unități	r. Drochia, s. Bulboci; Telefon: 068119714;
Tauri		4 unități	r. Drochia, s. Bulboci; Telefon: 068119714;
Carne de porc			s. Gribova, r. Drochia; Telefon: 068119714;
Grau	3 300 MDL	7 t	s. Ilenuța, raionul Fălești; Telefon: 068331285; Email: apetreanu@mail.ru
Grâu alimentar	3 600 MDL	300 t	s. Ișcalău, raionul Fălești; Telefon: 025977362; 079044357; Email: itera_agro@mail.ru
Plug		1 unități	satul Bocani, raionul Fălești; Telefon: 079520844; Email: viitorul2014@rambler.ru
Tractor T-150K		1 unități	satul Bocani, raionul Fălești; Telefon: 079520844; Email: viitorul2014@rambler.ru
Automobilul GAZ-52	24 000 MDL	1 unități	orașul Fălești; Telefon: 025923865; 079017227; Email: panifcoop@rambler.ru
Grâu alimentar	3 500 MDL	150 t	satul Catranic, raionul Falesti; Telefon: 025952860; 068101052;
Grâu alimentar	3 500 MDL	100 t	Falesti, s.Navirnet; Telefon: +373 25973431; Mobil: +37369213297; Email: agrogirla@mail.md
Grâu alimentar	3 500 MDL	100 t	Fălești; Telefon: 069194851; 069194851;
Porumb	3 200 MDL	200 t	s. Răuțel, raionul Fălești; Telefon:068654422;
Grâu alimentar	3 600 MDL	100	s. Izvoare, Ungheni; Telefon: 025969133; 079223655;
Utilaj pentru prelucrarea laptelui		1 unități	s. Logofteni, r-l Fălești; Telefon: 0259 60138; 069640708;
Utilaj pentru prelucrarea nutrețurilor combinate		1 unități	s. Logofteni, r-l Fălești; Telefon: 0259 60138; 069640708;

Combină pentru cereale	0 MDL	1 unități	s. Logofteni, r-l Fălești; Telefon: 0259 60138; 069640708;
Brânză de oi	8 000 MDL	500 kg	satul Ciolacu Vechi, raionul Falesti; Telefon: 0259 78227; 067178220;
Semințe de floarea soarelui			„ICS Helian Agro Cereale” SRL; Telefon: 060006888; 078012222; 025227032;
Prune uscate	40 MDL	500 kg	MD-5201, str. Burebista 124, or. Drochia; Telefon: 0252 25796; 069170415; Email: valentinapoperecinii@mail.ru
Țuică de prune		100 l	MD-5201, str. Burebista 124, or. Drochia; Telefon: 0252 25796; 069170415; Email: valentinapoperecinii@mail.ru
Alune de pădure		15 t	MD-5219, s. Lazo, r-l Drochia; Telefon: 0252 43343; 069267509; Email: nadejdabs@mail.md
Miere de albine	40 MDL	100 kg	MD-5219, s. Lazo, r-l Drochia; Telefon: 0252 43343; 069267509; Email: nadejdabs@mail.md
Porumb boabe	0	2 t	s. Chetrosu, r. Drochia; Telefon: 025255275; 060573200; Email: iondoni@mail.ru
Vindem macuc de floarea soarelui	5 MDL	500 000 kg	str. Stefan cel Mare 195; Telefon: 023123233; Mobil: 078785878; Email: office.ecatalex@gmail.com

CERERI

Produs / Serviciu	Preț	Cantitate	Contacte
Procurăm cereale	81 000 MDL	20 000 kg	str. Stefan cel Mare 195; Telefon: 023123233; 078785878; Email: office.ecatalex@gmail.com
Procurăm floarea soarelui	7 400 MD l	20 000 kg	str. Stefan cel Mare 195; Telefon: 023123233; 078785878;
Grâu	3000 l	23 000 kg	str. Stefan cel Mare 195; Telefon: 023123233; Mobil: 078785878; Email: office.ecatalex@gmail.com

Mai multe informații găsiți pe **www.agravista.md**
Responsabilitatea pentru veridicitatea ofertelor plasate aparține **www.agravista.md**

CENTRUL DE INSTRUIRE

“CDT-Agro” SRL

Organizează cursuri pentru obținerea permisului de conducere, (certificate), cu angajarea ulterioară în muncă, la următoarele specialități:

- Tractorist– Combainer în producția agricolă
- Mașinist la autogreder
- Mașinist la excavator cu o singură cupă
- Mașinist la automacara
- Mașinist la buldozere
- Mașinist la screper
- Lăcătuș la repararea mașinilor și utilajelor agricole
- Lăcătuș la repararea automobilelor
- Electromontor la repararea și întreținerea utilajului electric
- Electrogazosudor Montator

Planul de instruire fiind aprobat de Ministerul Educației al R.M.

Durata de studii: 3 – 5 luni. Practica în producere se va efectua la întreprinderile: SA” AGROTEHCOMERT”, SA “DRUMURI HÎNCEȘTI”, SRL “ ELECTROSTRAT” orașul Hîncești cu personalul ingineresc al întreprinderilor.

Lețiile se desfășoară, contra plată.

ADRESA: Tel./fax: (0269) 2-18-18

orașul Hîncești, str. Chișinaului 17(școala profesională) GSM: 069156379

Campania de abonare pentru anul 2016 la Ziarul **AGROmedia** este în toiPÂNĂ LA 25 DECEMBRIE VĂ PUTEȚI APROPIA ÎN ORICE OFICIU
POȘTAL DIN ȚARĂ PENTRU A FACE UN ABONAMENT

Index de abonare: PM 21948

AGROmedia inform**DACĂ DORIȚI SĂ ÎNCEPEȚI O AFACERE ȘI NU ȘTIȚI ÎN CE DOMENIU SĂ INVESTIȚI,
SĂ LUAȚI UN PREȚ BUN PE PRODUCȚIA CRESCUTĂ CU MULTĂ MUNCĂ
NUMAI ABONÂNDU-VĂ LA ZIARUL NOSTRU, VEȚI PRIMI UN SPRIJIN CONSIDERABIL****VEȚI AVEA ACCES LA:**

- ✓ informații despre prețuri pe diferite piețe agricole din țară;
- ✓ cereri și oferte de producție agroalimentară;
- ✓ recomandări ale specialiștilor în agricultură despre:

**Toate acestea la un preț
rezonabil de numai****154 de lei****pentru un abonament anual**

- creșterea legumelor în seră și câmp deschis,
- îngrijirea livezilor și viilor,
- creșterea animalelor,
- idei de afaceri profitabile argumentate economic.

PREȚURI DE ABONARE (lei)

1 lună	3 luni	6 luni	9 luni	12 luni*
14	42	84	126	154

* august vacanță

Ozonteh IMPEX S.R.L. din orașul Strășeni vă propune tractoare compacte la prețuri mici

■ Tractoare compacte japoneze de la 12 la 70 cai putere atât de mâna a doua, cât și noi

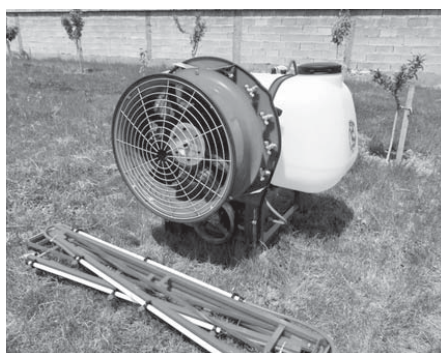

**TOATE PIESELE DE SCHIMB
LA TRACTOARELE IMPORTATE**

**PREȚURI ACCESIBILE -
suntem importatori direcți din Japonia**

■ Asistență tehnică
■ O gama larga de utilaj nou pentru aceste tractoare precum:

- Pluguri
- Stropitoare combinată (dotată atât cu ventilator pentru stropit în vie, cât și cu brațe pentru stropitul culturilor de câmp)

- Grapă cu discuri
- Cultivatoare
- Cositoare cu rotor
- Cositoare plată
- Burghiu de săpat gropi
- Remorcă simplă sau bascula-bilă
- Tocător de crengi

AVANTAJE:

CALITATE SUPERIOARĂ

CONSUM REDUS

TRACȚIUNE 4x4

LONGEVITATE

STARE TEHNICĂ EXCELENȚĂ

PUTERNICĂ ȘI COMPACTĂ

PREȚ MIC

Pentru comoditate tractoarele și agregatele au fost expuse pe o suprafață special amenajată ce se află în or. Strășeni la adresa: șoseaua Chișinăului 1. Terenul este amplasat exact lângă Gara Auto, pe traseul național Chișinău – Ungheni.

**PENTRU INFORMAȚII SUPLIMENTARE
NU EZITAȚI SĂ NE CONTACTAȚI:**

Ozonteh IMPEX S.R.L.

Mob.: 0698 98 123 - Nicolae
mob.: 0685 98 250 - Nicolae
mob.: 0698 98 987 - Ion

E-mail: ozonteh@gmail.com
www.TehnicaAgricola.md

OR. STRĂȘENI
www.tractoare.md